

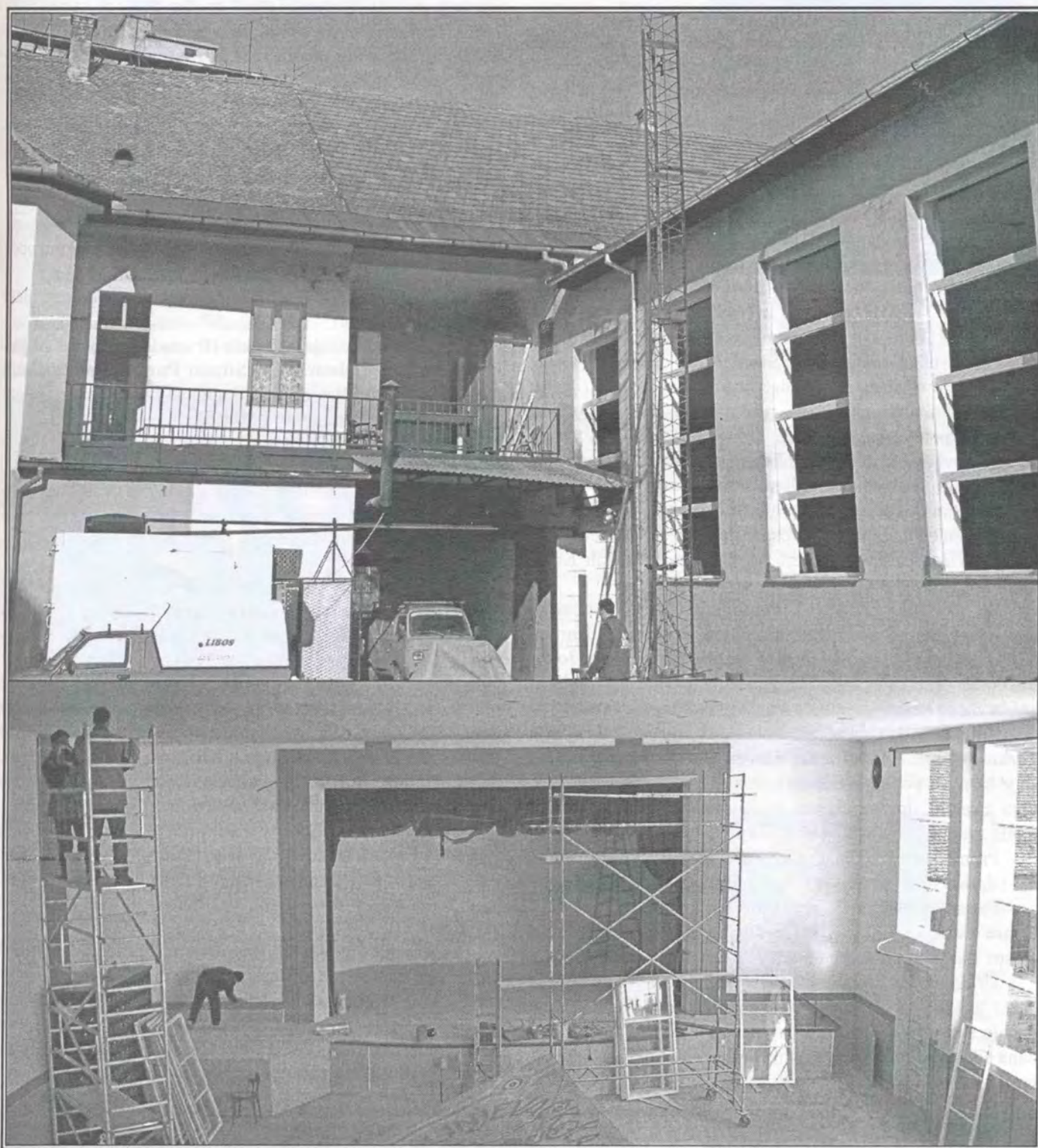
MIR OLJUB

GODINA: VII.

SOMBOR, 2004.

BROJ 1-2 (25-26)

Značajna obljetnica

S velikom radošću i ponosom HKUD "Vladimir Nazor" u Somboru obilježilo je 67. obljetnicu svoga postojanja. Dvodnevno slavlje održano je 5. i 6. prosinca 2003. godine, uz uobičajenu svečanu akademiju, proslavilo je otvaranje renovirane velike dvorane sa pozornicom, obavilo promociju knjige "Dukat ravnice" kao i novog broja lista "Miroljub".

Proslavi su tijekom ova dva dana prisustvovali brojni gosti i zvaničnici od kojih izdvajamo: generalnu konzulicu RH u Subotici **dr. Jasminu Kovačević**, gen. konzula RH u Pečuhu **mr. Ivana Bandića**, tajnika u Veleposlanstvu RH u Beogradu **Stipana Medu**, predsjednika SO Sombor gosp. **Jovana Vujačića** s dva podpredsjednika, predsjednicu Matice iseljenika iz Zagreba gospođu **Mariju Hećimović**, zamjenika Pokrajinskog tajnika za nacionalne mnjine upravu i propise gosp. **Slavena Dulića**, predsjednika HNV **mr. Josipa Ivanovića**, predstavnike Crkve iz Sombora, Tavankuta i Sonte te predstavnike hrvatskih institucija i KUD-ova iz DZ SCG, Hrvatske i Mađarske.

Prvog dana obilježavanja ove značajne obljetnice održana je svečana akademija. Uz tihe zvuke tamburica i poznatu melodiju "Ne dirajte mi ravnice" u predivnu dvoranu, dupke punu gostiju, dostojanstveno su ulazile članice HKUD "Vladimir Nazor", KUDH "Bodrog" iz Bačkog Monoštora, KPZH "Šokadija" iz Sonte, sve obučene u svoje lijepe narodne nošnje.

Predsjednik Društva gosp. **Šima Raič**, otvarajući svečanost i pozdravljajući goste, detaljno je osvijetlio 67 ljeta, ukazujući kako na ona lijepa razdoblja, tako i na periode određenih poteškoća.

Članovima Društva i okupljenim gostima u ime institucija koje su predstavljali obratili su se: dr. Jasmina Kovačević, mr. Ivan Bandić, Stipan Medo i **Daniel Korilj**. Vrijedi istaknuti mišljenje što ga je iznio gosp. Stipan Medo, tvrdeći da je HKUD "Vladimir Nazor" jedno od najjačih hrvatskih KUD-ova u DZ SCG.

Detaljne informacije, uz prigodne projekcije o obavljanim adaptacionim poduhvatima kojima je svečana dvorana dobila novi izgled, podnio je projektant dipl. ing. arh. **Josip Parčetić**. Dodajmo ovome i činjenicu da je potrebna sredstva za obavljene radove osigurala Vlada Republike Hrvatske.

Knjigu "Dukat ravnice", djelo **Antonije Čota** i **Marije Šeremešić** promovirao je **dr. Slaven Bačić**. Riječi pohvale i želje za nove poduhvate autoricama je uputio član Društva, **Žiga Fratrić**, dok su članovi tamburaške sekcije sve to popratili zvcima poznate pjesme "Za svaku tvoju riječ".

Promociju novog 24. broja lista "Miroljub" izvršio je glavni i odgovorni urednik gosp. **Josip Pekanović**.

Pjevačke skupine navedenih KUD-ova kao i gajdaš **Adam Vulić** iz Sonte svojim nastupima dali su značajan doprinos slavlju i svečanom obilježavanju ove obljetnice.

Drugog dana svečanost su otvorili članovi muzičke sekcije i grupa djevojaka, svi obučeni u bunjevačke narodne nošnje s pjesmom "Kolo igra, tamburica svira". Gosti ovog dana bili su pretežito predstavnici kulturno-umjetničkih društava.

HKUD "Tomislav" iz Golubinaca u Sremu predstavljao je **mr. Mato Groznica**, koji je istovremeno i predsjednik Upravnog odbora lista "Hrvatska riječ", te član HNV-a.

Među nazočnim gostima bilo je dvoje pjesnika iz Boke Kotorske: **Desanka Matijević** i **Miroslav Sindik**, kao osnivači i članovi književnog kluba "Boka" u Kotoru, istovremeno i članovi HKUD "Napredak" u Tivtu.

Književno-likovno društvo iz Rešetara došlo je pod vodstvom književnika **Ivana Ville**, predsjednika Društva, zatim **Matije Brkića**, predsjednika općinskog vijeća Nove Gradiške, te **Alojzije Kovačića**, načelnika općine Rešetari.

Kulturno-umjetnička udruga "Tomislav" iz Županje stigla je na čelu s **Ivanom Baotićem**, dogradonačelnikom općine, a istovremeno i dopredsjednikom društva.

Na čelu HKUD "Željezničar" iz Osijeka bio je umjetnički voditelj **Damir Kuti**.

Državno udruženje šokačkih Hrvata iz Santova u susjednoj Mađarskoj predstavljali su **Stipan Pančić**, predsjednik, i **Adam Gorjanac**, član uprave. S njim su bili i gosti iz Davora - bračni par **Berkes Istvan** i **Margit**.

Društvo "Vladimir Nazor" predstavljali su članovi recitatorske, ritmičke, folklorne, dramske i tamburaške sekcije. Folklorišti su izveli spletove bunjevačkih i mađarskih igara, te igre iz Posavine a članovi dramske sekcije isječak iz ranije davanog komada "Albin bircuz". Posebno ističemo uspio nastup tamburaša.

Članovi KUD-a "Tomislav" iz Županje uspješno su se predstavili splotom slavonskih pjesama i plesova pod nazivom: "Slavonijo, u srcu te nosim", te veselim muzičko-plesno-pjevačkim igrokazom: "Što ću mati, odlaze soldati".

Dodamo li ovome i aktivnosti "Okrugli sto" što su ga već prvog dana predstavnice Hrvatske matice iseljenika iz Zagreba gospođa **Marija Hećimović** i **Srebrenka Serović** vodile s predstavnicima šokačkih KUD-ova iz Vajske, Bođana, Sonte, Monoštora i Brega o uspostavljanju čvršće uzajamne suradnje, ove dvodnevne aktivnosti dobit će još veći značaj.

Program ove obljetnice obuhvatio je i dodjelu dužnih priznanja najsavjesnijim i najzaslužnijim pojedincima. Predstavnici gostujućih Društava i HKUD "Vladimir Nazor" razmijenili su prigodne darove koji će ubuduće krasiti društvene prostorije.

Ocjenjujući novostvorene uvjete, ukupnu aktivnost Društva te činjenicu da ovamo redovito i rado dolaze pojedinci i članovi KUD-ova iz bliže i nešto dalje okolice u kojima žive pripadnici našeg naroda, mišljenja smo da bi trebalo činiti dodatne napore kako bi ovaj Dom postao pravi embrion okupljanja Hrvata cijelog zapadnobačkog podunavlja.

mr. Matija Danić

"Nazorovi dani 2004." Postire

POSJETA PREDSTAVNIKA HKUD "VLADIMIR NAZOR" IZ SOMBORA BRAČU (POSTIRE), RODNO MJESTO VLADIMIRA NAZORA, RH

Vladimiru Nazoru, iako je tek dio života proveo na Braču, rodni je otok uvijek bio i ostao njegova trajna nostalgija, zavičajna čežnja i vrelo sretnih i izvornih nadahnuća.

Ponosni na Vladimira Nazora, hrvatskog pjesnika i svoga sumještanina, na njegovo mjesto i ulogu u hrvatskoj književnosti, sa željom da njegovo književno djelo trajno živi među čitateljstvom, posebice u krugu djece i mladeži, 1996. godine na 120. obljetnicu rođenja Vladimira Nazora utemeljili smo "Nazorove dane" kao prosvjetno - kulturnu manifestaciju. Od tada pa do danas "Nazorovi dani" održavaju se svake godine na dan pjesnikova rođenja u rodnim mu Postirama pod pokroviteljstvom Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu Zastupničkog doma Hrvatskog sabora. Mjesna škola koja nosi ime Vladimira Nazora taj dan obilježava kao dan škole.

Cjelokupnu organizaciju "Nazorovih dana" osmišljava Odbor za proslavu sa sjedištem u Zagrebu čiji su članovi predstavnici prosvjetnih, kulturnih i znanstvenih institucija. U tom Odboru svoje mjesto ima i predstavnik Crkve.

Citat iz Zbornika radova 1996. - 2002.

Postire 2003. Uvodnu riječ iz navedenog Zbornika dao ravnatelj osnovne škole "Vladimir nazor" - Postire i predsjednik Općinskog odbora "Nazorovi dani" - Postire, gospodin **Andrija Biličić**

*Naši predstavnici
s ravnateljem OŠ. "Vladimir Nazor" - Postire, g. Andrija Biličić*

Čast da na "Nazorovim danima 2004." u Postirama na otoku Braču prisustvuju i predstavnici našeg Društva, koje također nosi ime velikana hrvatske književnosti, imali su: predsjednik Društva **Šima Raić**, pročelnica dramske sekcije **Marija Šeremešić** i pročelnik folklorne sekcije i tehnički tajnik Društva **Antun Knežević**. Dane od 27. 06. - 30. 06. proveli smo na predivnom otoku Braču kod ljubaznih domaćina koji su svaki tren naše posjete organizirali do savršenstva. Svakako da se moramo zahvaliti HMI iz Zagreba a posebno ravnatelju gosp. **Nikoli Jelinčiću** koji su nam omogućili ovu posjetu. Predivni domaćini na čelu s ravnateljkom škole i predsjednikom Općinskog odbora "Nazorovi dani" gosp.

Andrijom Biličićem, pružili su nam predivan ugođaj za sve dane našeg boravka na otoku Braču.

Malo je riječi kojima možemo opisati sve ono što smo vidjeli i doživjeli na rodnom otoku našeg velikog hrvatskog pjesnika.

Poslije 27 sati putovanja od Sombora do otoka Brača, stižemo u Postire. Ljubazni domaćini dočekali su

nas i smjestili u hotel "Vira" na samoj obali mora. Naš umor u trenu je nestao. Posjetili smo školu, inače nosioca "Nazorovih dana 2004." i s nadležnima se dogovorili oko detalja vezanih za program. S obzirom na prostorno ograničenje lista, prikazat ćemo plan programa i rada "Nazorovih dana 2004."

Ono što svakako moramo spomenuti je obilazak kuće tj. radne sobe koja je ostala autentična do današnjih dana, Vladimira Nazora u mjestu Luka-Bobovišća gdje se on kao dijete zajedno s roditeljima doseljava iz Postira. Divni domaćini, inače brat i sestra Vladimira Nazora (jedini živi potomci), otvorili su nam širom vrata kuće i sobe u kojoj je Vladimir radio i stvarao. Uskoro se tu očekuje izgradnja spomen muzeja velikanu hrvatske književnosti pa smo imali čast prisustvovati i tom sastanku a sve u povodu obilježavanju 130. obljetnice rođenja pjesnika koje će se održati 2006. godine također na otoku Braču.

Svi "Nazorovi dani" popraćeni su bogatim književnim sadržajima od Postira do Supetra. Čuveni pjesnik i akademik **Luka Paljetak** iz Dubrovnika kao i akademik gosp. **Tonko Maroević** svaku književnu večer svojom poezijom više su nego uljepšali i svaki smo ih put željeli slušati još duže. Iskreno se nadamo njihovoj skorjoj posjeti našem Društvu što

*U školi
s pjesnicima:*

*Luka
Paljetak
i
Tonko
Maroević*

će nam biti izuzetna čast.

Djeca koja pohađaju osnovnu školu "Vladimir Nazor" u Postirama priredila su nam kulturno-umjetnički program koji je bio izuzetno lijep i sadržajan. Njihovi nastavnici uložili su veoma puno truda što se vidjelo iz prikazanog programa. Mogli smo čuti divne stihove Vladimira Nazora u njihovoj izvedbi, bilo tu i igrokaza, mogao se tu čuti divan mješoviti zbor škole, vidjeli smo male kućice (bunje) od kamena koje su pravile strpljive dječje ručice a koje smo na poklon i mi dobili. U okviru škole priređena je autentična izložba rukopisa, lika i svega onog što je vrijedno i vezano za ime Vladimira Nazora. Moglo se tu vidjeti izložba dječjih likovnih radova, Zbornika o svim događajima vezanim za ovu školu, ručnim vezovima koje izrađuju djeca, izložbu likovnih djela umjetnice **Dunje Župa (Doležal)**. Sve je to svakako velika zasluga ravnatelja škole gosp. **Andrije Biličića**. Za svaku pohvalu.

Posljednji dan naše posjete prisustvovali smo misi zadušnici za Vladimira Nazora koja se održala u crkvi u Postirama. Nakon toga posjetili smo mjestasce Dol par kilometara dalje od Postira. Poslije kratke šetnje i razgledanja malog dalmatinskog gradića koji i danas čuva autentičnost od prije više stoljeća, bogatim ručkom u restoranu "Toni" završili smo našu posjetu. Bilo je malo vremena da još kažemo po koju, pomalo su se sabirali dojmovi a mi nismo znali iznaći riječi za zahvalnost svim onima koji su nam omogućili ovakav divan boravak. Morali smo krenuti jer nas traže sigurno ne bi čekao ali rastali smo se svi kao veliki prijatelji koji se poznaju godinama uz obećanje da ćemo se uskoro vidjeti u Somboru. Uputili smo im poziv da nas posjete i bit će nam čast da ih ugostimo. Njihovu posjetu iskoristit ćemo da se do detalja dogovorimo o našem sudjelovanju na "Nazorovim danima 2006." na Braču gdje se trebaju predstaviti folklorna, dramska, literarna, tamburaška i likovna sekcija. Iskreno se nadamo skorom susretu i još jednom hvala svima koji su nam omogućili ovakav boravak na rodnom otoku Vladimira Nazora. Ponosni smo što nosimo njegovo ime.

Ove "Nazorove dane 2003." svojom nazočnošću uveličali su i predstavnici Splitsko-dalmatinske županije za prosvjetu, znanstvo i kulturu, gospođa **Nensi Ivanišević** i gospodin **Neven Čurković**. U razgovoru s njim dobili smo obećanje u vezi opskrbe knjigama za naš Dom što će u svakom slučaju biti veoma značajno za rad i djelovanje naše hrvatske institucije. Bila nam je osobita čast upoznati se s njima i očekujemo da ćemo se u skorije vrijeme vidjeti ali u Somboru, u našem Hrvatskom domu.

Antun Knežević,
pročelnik folklorne sekcije

Večer Hrvatske Matice iseljenika u Somboru

HKUD "Vladimir Nazor" u Somboru organiziralo je 11. i 12. ožujka 2004. godine "Večer Hrvatske Matice iseljenika". Dvodnevne aktivnosti vezane za ovu tematiku bile su sadržajne i raznovrsne, te su okupile znatan broj članstva i publike. Gosti Društva bili su ravnatelj HMI gosp. **Nikola Jelinčić** i stručna suradnica u Odjelu za hrvatske autohtone manjine gospođa **Marija Hećimović**.

Prve večeri održan je radni sastanak u kome su domaćini informirali goste o djelovanju Društva. Detaljne informacije dao je predsjednik Društva gospodin **Šima Raič**, ističući da je Društvo osnovano 6. XII. 1936. godine, da okuplja oko 400 članova, te da u njemu djeluje više sek-

cija u koje su uključeni uglavnom mladi. Ukazuje na materijalno - finansijsku problematiku, suradnju s drugim hrvatskim institucijama ovog područja i sl. **Josip Zvonko Pekanović**, potpredsjednik DSHV-a i urednik lista "Miroљub" osvrnuo se na posljednji popis pučanstva i nacionalnu strukturu grada i općine, objedinjavanje dvije hrvatske političke stranke, suradnju hrvatskih institucija, predstojeće izbore, značaj lista "Miroљub" i sl. Tajnik Društva **Zoran Čota** ukazao je na zakonske odredbe koje se odnose na nacionalne manjine, o zastupljenosti Hrvata u skupštinskim tijelima, suradnji s općinskim organima, matičnom državom i sl. Pročelnici sekcija informiraju goste o radu ovih aktivnosti, uzajamnoj suradnji unutar Društva, u regiji kao i sličnim društvima u RH.

Drugog dana u poslijepodnevnom satima gosti su proveli u razgledanju grada i prigodnim posjetama. U SO Sombor imali su prijem i vodili razgovor s potpredsjednicom **Martom Odri** i **Danielom Korilj**, a potom razgledali dragocjenosti velike dvorane ove institucije. Predloženo je da se suradnja našeg Društva s KUD-om iz Čakovca u RH podigne na razinu dviju općina. U razgovoru su posebno istaknuti i naponi koje treba poduzeti kako bi se osiguralo školovanje djece našeg naroda na hrvatskom jeziku, odnosno da im omogući izučavanje hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture. Prilikom posjete crkvi Sv. Stjepana kralja i Karmelićanskog samostana informacije o ovim objektima dao je o. **mr. Mato Miloš, OCD**. U nadaleko čuvenoj Galeriji "Milan Konjović" u kojoj se čuva oko 6000 djela ovog velikog slikara, informacije je dala kustosica **Irma Lang**. Naposljetku posjećena je crkva Presvetog Trojstva, građena prije 252 godine. Prigodna obavještenja o ovom sakralnom objektu dao je župnik **vlč. Josip Pekanović**. U razgovoru vođenom u župnom dvoru naš sugovornik, kao potpredsjednik HNV-a istaknuo je problematiku vezanu za izučavanje hrvatskog jezika u školama ove sredine.

U večernjim satima održan je kulturno-umjetnički program u kome su sudjelovali članovi recitatorske, tamburaške i folklorne sekcije našeg Društva, te pjevačka grupa KUDH "Bodrog" iz Bačkog Monoštora.

O značaju i razvoju Hrvatske matice iseljenika, posebno o očuvanju nacionalnog identiteta govorili su uvaženi gosti gospodin **Nikola Jelinčić** i gospođa **Marija Hećimović**. Istaknuli su aktivnosti ove institucije u susjednim i dalekim zemljama, o mogućnosti studiranja u RH i smještaju studenata u domovima i sl. Posebno su naglašeni vidovi djelovanja u tekućoj 2004. godini. Predstavljen je Zbornik i druga izdanja HMI. Na koncu su domaćini i gosti uzajamno razmijenili prigodne darove.

mr. Matija Danić, profesor

S lijeva na desno: **Marija Hećimović**, **Nikola Jelinčić**, **Marija Šeremešić** i **Šima Raič**

IZ RADA DRAMSKE I RECITATORSKE SEKCIJE

Članovi dramske sekcije su proteklih mjeseci igrali predstavu "Albin bircuz" ne samo u prostorijama Društva nego i na gostovanjima u Pečuhu u Mađarskoj te u Rešetarima i Bilju u Hrvatskoj. Pokušali su i ove godine sudjelovati na Općinskoj smotri drame za odrasle ali nije bilo drugih grupa pa nije došlo u obzir da se plasiraju niti da ih predstavnik ocjenjivačkog suda uopće i pogleda. No, ima godina...

Mlada grupa "Pčelica" je radila vrijedno i pripremila scensko muzički kolaž "Igramo se kazališta" za koji je tekstone i muziku odabrala **Marija Šeremešić** koja je ujedno i voditeljica ovog igrokaza za odrasle i djecu.

Premijera je održana tijekom svibnja a predstava je bila proglašena kao pobjednik (tri ravnopravne) Općinske smotre te je delegirana na Zonsku smotru dječjeg stvaralaštva u Crvenki. Članovi ove grupe **Lea Jevtić, Dejana Jakšić, Dina Lasković i Mario Kirasić** uspješno nastupaju kao recitatori na smotrama u Subotici i Somboru. Njima se pridružuju i starije drugarice **Snežana Nađ, Bojana Jozić i Klara Jobodi**. Vrlo često osvajaju nagrade. Upravo ta postava "dramaca" organizira i druge kulturne manifestacije u našem Društvu.

Ove godine su sudjelovali s veteranima u scenskom prikazu "Prela" za "Veliko bunjevačko - šokačko prelo" tijekom veljače, zatim organiziraju književne večeri i promocije knjiga.

Također su s voditeljicom i pročelnicom **Marijom Šeremešić** organizirale "Dane Hrvatske matice iseljenika" iz Zagreba. U Somboru je tada održan kulturno umjetnički program gdje su se ove tri sposobne mlade djevojke po tko zna koji put pokazale i kao voditeljice programa.

Tijekom svibnja od 7. do 9. u Čakovcu je naše Društvo realiziralo projekt "Dukati ravnice".

Idejni tvorac ovog programa je pročelnica **Marija Šeremešić** koja je organizirala ovo gostovanje u suradnji i potporu HMI iz Zagreba sa sudionicima društva Hrvata "Vladimir Nazor" i Sombora i "Bodrog" iz Bačkog Monoštora.

Članovi dramske i recitatorske sekcije su sudionici skoro svih manifestacija, sudjeluju u pripremama, organizaciji i realizaciji programa Društva, predstavljaju Društvo u Somboru, općini i van nje.

FOLKLORNA SEKCIJA

Poštovani čitatelji, pokušat ćemo u najkraćim crtama prikazati aktivnost naše folklorne sekcije od posljednjeg javljanja do danas.

Tradicionalno naše Bunjevačko - šokačko prelo 2003. svakako je praćeno uz sudjelovanje naše folklorne sekcije. Jedna od najuspješnijih ovakvih manifestacija je održana baš ove godine i pored naše dragog i uvaženog gosta gospodina **Krunoslava - Kiću Slabinca**, uz pratnju ansambla "Slavonske lole", tako lijepom ugođaju doprinijeli su i naši gosti iz Valpova KUD "Valpovo 1905". U prepunoj velikoj dvorani našeg Doma naša folklorna skupina predstavila se sletom bunjevačkih igara iz Sombora i okolice, bunjevačkim parovnim igrama kao i sletom igara iz Posavine. Folklorna skupina iz Valpova dočarala nam je pjesmom, igrom i nošnjom stvaralaštvo iz Baranje i Slavonije. Nastup je bio veoma zapažen što se moglo vidjeti i čuti po reagiranju publike. Druženje se nastavilo tijekom cijele noći uz bogatu trpezu, muziku, ples, razmjenu adresa i obećanja da ćemo se uskoro vidjeti i družiti. Nastup obje grupe bio je za svaku pohvalu.

Na Općinskoj smotri folkloru koju je organizirao Kulturni centar "Laza Kostić" Sombor u Kljajićevu se predstavila naša prva postava folkloru. Nastupili su u bloku od 30 minuta s bunjevačkim parnim igrama i sletom igara iz Posavine. Naš vrlo zapaženi nastup pomogla je tamburaška sekcija koja je imala točku između dvije koreografije. Cilj koji smo htjeli postići ostvarili smo putem pjesme i igre koje su vrlo karakteristične za našu nacionalnu pripadnost. Burni pljesak zahvalne publike u Kljajićevu nam je dokazao da je naša folklorna skupina vrijedna pažnje. U svakom slučaju čestitke svim stručnim rukovodiocima kao i članovima folklorne skupine koje je naše Društvo predstavilo u najboljem svjetlu.

Na IV. Međunarodnom dječjem festivalu u Somboru, u organizaciji GKUD-a "Sombor" iz Sombora, predstavila se i naša dječja grupa. Festival koji je evo već IV. put po redu, održao se u Atrijumu Somborske gradske kuće uz sudjelovanje preko 20 dječjih grupa iz SCG i inozemstva. Pored defilea ulicama Sombora, naša dječja grupa ipak nije nastupala s obzirom na dužinu programa i toleranciju prema grupama koje su došle iz inozemstva. Stručni rukovoditelj **Željko Kolar** je s djecom jedno divno

popodne s ostalim sudionicima programa i večerom koja je bila mala kruna našeg sudjelovanja. U svakom slučaju pohvala njemu, djeci i roditeljima koji su propratili program.

Na svečanoj proslavi 15. obljetnice kada je PP "Total" iz Sombora osnovano, sudjelovala je i naša folklorna sekcija. Ona se predstavila bunjevačkim, mađarskim i igrama iz Posavine. Cio nastup je upotpunio tamburaški orkestar koji je bio veoma dobar, pun sadržaja i odlično izveden.

Čakovec, RH, tri dana boravka, druženja i nastupa. Pred likovne i recitatorske nastupila je i folklorna sekcija našeg Društva. Održali su cjelovečernji koncert uz sudjelovanje domaćina. Nastup je bio veoma zapažen i dobro prihvaćen od čakovske publike, što je pokazalo ponovno vraćanje na pozornicu bunjevačkih igara iz Sombora i okolice. Puni utisaka, čak i suza zbog rastanka, provedena su tri divna dana kod još divnijih domaćina. Folklorna skupina može biti zadovoljna svojim nastupom uz iščekivanje neke nove prilike da se vide ponovno sa svojim prijateljima iz Čakovca. Iskreno se nadamo da nećemo dugo čekati na ponovni susret. Hvala velika HMI što nam je omogućila ovakvo lijepo druženje.

Folklorna skupina ovog Društva očekuje 12. 06. 2004. godine nastup u Bilju u RH. na Eko festivalu. Uz sudjelovanje i drugih KUD-ova iz RH, naša će se predstaviti izvornim bunjevačkim običajem "Kolo na Dove" ("Kraljice") kao i sa dva spleta bunjevačkih igara. O dojmovima izvestit ćemo vas u idućem broju "Miroljuba". Pripreme su u toku i želimo svim sudionicima uspješan nastup.

Za sada toliko a ujedno koristimo priliku da pozovemo sve zainteresirane da nas posjete svakog tjedna srijedom i četvrtkom u 20,30 sati u našim prostorijama. Ujedno obavještavamo da je počela s radom veteranska folklorna skupina i to srijedom u 20,30 sati u prostorijama našeg Doma. Očekujemo vas i svaka pomoć ili savjet oko izvornog stvaralaštva nas Hrvata iz Bačke, pa i šire, dobro je došla.

19. 06. 2004. godine održat će se "Etno festival hrane i muzike" u Novom Sadu pod pokroviteljstvom Američke fondacije ADF. Glavni nosilac je MZ "Gornja varoš" Sombor gdje je i naše Društvo dobilo zapaženu ulogu u predstavljanju štanda hrane, folkloru i muzike. U svakom slučaju kao i prošle godine reprezentirat ćemo se u najboljem svjetlu. Una-prijed se zahvaljujemo svima koji će svojim sponzorstvom omogućiti da se naše Društvo i ove godine predstavi onim što je vezano za naše djelovanje.

Antun Knežević, pročelnik folklorne sekcije

Pročelnici naših sekcija

Cecilija Miler Likovna sekcija

Cecilija - Ceca Miler pročelnica je Likovne sekcije, član Upravnog odbora i član Uredništva lista "Miroljub". Osim ovih funkcija, ona u Društvu i za Društvo, obavlja čitav niz drugih poslova. Organizator je ili suorganizator mnogih aktivnosti, vodi brigu o estetskom i funkcionalnom uređenju Doma, pruža pomoć članovima Društva u raznovrsnim

poslovima, a preuzete obveze krajnje savjesno izvršava. Skromna je i tiha, puna korisnih ideja, uvijek je u pokretu, raspoložena, nasmijana i dobrodušna. Na svečanostima i prijemima na usluzi je organizatoru. Njeno stvaralaštvo i aktivnosti nisu vezani samo za prostor Društva i Doma. Ono ima i daleko šire okvire.

Član je Društva od 1996. godine. Vidjevši da Dom djeluje dosta hladno, te da su zidovi društvenih prostorijski uglavnom prazni i nedovoljno estetski uređeni, postepeno se angažirala na rješavanju ove monotonije. Sama se ponudila da osmisli likovni život i Društvu i Domu. Oformila je Likovnu sekciju na čijem je čelu od 1998. godine. Ova malobrojna ali specifična sekcija prirodno talentiranih jedinki okuplja svega 12 članova, mahom odraslih ljudi. Stvaralaštvo ove skupine ostvaruje se individualnim radom ili radom u Likovnim kolonijama, te prezentiranjem stvaralaštva na prigodnim zajedničkim ili samostalnim izložbama.

Članovi sekcije organizirali su brojne izložbe svojih radova prigodom raznih proslava, prela, dužionica, redoviti obljetnica, izložbe stvaralaca i iz drugih sredina koji ovdje prezentiraju svoje radove. Takve su npr. "Likovne grupe 76", čiji je Ceca član od 1983. godine, gostovanje žena slamarki iz Subotice koje su se predstavile našoj publici svojim specifičnim stvaralaštvom, izložba članova Likovnog odjela "Bunjevačko Kolo" iz Subotice i sl.

Članovi Likovne sekcije našega Društva gostuju u drugim sredinama kao npr. u poznatoj koloniji "Bunarić" u Subotici.

Pročelnica sekcije Cecilija Miler osnovala je 2000. godine Likovnu koloniju "Colorit" koja okuplja brojne

slikare. Aktivnost kolonije odvija se svake godine na jednom od salaša njenih članova. U 2000. godini održana je u Gradina salašima na imanju **Stane i Pavla Matarića**, 2001. u Nenadić salašima kod **Maje i Mate Matarića** a 2002. i 2003. na obiteljskom imanju u salašima Centrala kod **Ane i Vilike Milera**. Djela ovih stvaralaca krase prostorije društvenog Doma a daju se i kao darovi gostujućim društvima ili pojedincima.

Organizacione sposobnosti Cecilije Miler ogledaju se i na drugim poljima. Tako je npr. organizirala izložbu kruha i peciva "Kruh bačkih ravnic" te tematsku izložbu "Žito-kruh". S **Antonijom Čota** osmislila je i organizirala izložbu bunjevačkog narodnog blaga "Mile davne uspomene", i sada već četvrti put izložbu božićnih kolača "Božićnjak". Podrazumijeva se da je kod brojnih aktivnosti koje se odvijaju Društvu i Domu, posebno kod estetskog uređenja prostora pomoć članova Likovne sekcije neophodna a pročelnica sekcije uvijek je spremna pružiti.

Kao likovni stvaralac Cecilija je do sada uradila oko 200 slika, sudjelovala na 79 zajedničkih izložbi, organizirala 3 samostalne izložbe. "Slike i crteži Cecilije Miler

zrače nježnošću i toplinom. Lagane, vedre i lepršave kompozicije obično prikazuju cvijeće, voće, ravničarske pejzaže, dunavske lađe i sve ono što se nalazi tu - oko nas", kako je istaknula kustosica povijesti i umjetnosti **Zora Šipoš**, u prospetu "Put kolorita".

Svoje estetsko-likovno umijeće Cecilija ispoljava i na drugim planovima. Osmislila je mnoge pozivnice i kataloge kao i znak naslova lista "Miroljub". Njeno djelo su korice i crteži koji prate tekstove knjige "Somborske žetvene svečanosti". Ilustrirala je knjigu s. **Blaženke Rudić** "Dragocjena blizina", štampane u Subotici 2001. godine.

Sudionik je likovnog stvaralaštva Srbije 1995., 1998. i 1999. godine, zatim smotre Likovnog stvaralaštva amatera Vojvodine 2002. i 2003. godine, gdje joj je dodijeljena pohvalnica od strane Zavoda za kulturu Vojvodine.

Osim na likovnom planu svoju umjetničku nadarenost Cecilija ispoljava pisanjem. Pjesme i proza objavljene su joj u nekoliko brojeva "Subotičke Danice" i u katoličkom listu "Zvonik". Pjesme je pisala za određene crkvene prigode. U knjizi "Lira naiva 2003" koji izdaje Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" u Subotici objavljene su tri njene pjesme. Naš tromjesečnik

"Miroljub" redovito joj objavljuje poeziju, izvješća o radu sekcije ili neke druge sadržaje. U Rešetarima u RH u knjizi "Svitanje riječi" koju je izdalo KLD "Rešetari" 2003. štampane su tri njene pjesmice. Na II. i III. "Festivalu bunjevački pisama" u Subotici, održanom 2002. i 2003. godine, njene tekstove uglazbio je **Emil Antunić**. Napisala je ukupno 70 pjesama. Njeni tekstovi uvijek su pisani pravom bunjevačkom ikavicom, na koju je autorica ponosna.

Prirodna nadarenost i sklonost za slikanje kod Cecilije Miler ispoljava se još u osnovnoj školi. No, uvjeti života joj nisu omogućili da se taj prirodni dar pravovremeno razbukta. Tek tijekom sedme decenije prošlog stoljeća intenzivnije se posvećuje ovom stvaralaštvu, da bi devedesetih godina aktivnost maksimalno došla do izražaja.

Često se angažira u crkvi Presvetog Trojstva prigodom organiziranja tematskih izložbi, pjeva u crkvenom zboru.

Cecilija Miler rođena je u Somboru 1944. godine. Radila je kao službenica u MC "Dr. Radivoj Simonović". Zbog bolesti prije vremena je otišla u invalidsku mirovinu. Sa svojim vjernim suprugom **Gustikom** izrodila je dvoje djece, za sada ima dvoje odrasle i vrlo aktivne unučadi.

mr. Matija Danić, profesor

Skice iz studentskog života

Počela je još jedna studentska školska godina. Brucoše čekaju nove školske klupe, prijatelji, profesori, nova sredina.

Pišem o vojvođanskim studentima koji su se našli u slavenskoj prijestolnici - gradu Osijeku. Mukotrpnno su se pripremali za prijemne ispite i rame uz rame s hrvatskim studentima uz iste kriterije upisivali se na željene fakultete. Zaslužili su iskrene čestitke!

No da ne bi sve izgledalo idilično, mi odrasli smo se potrudili da ostanu čvrsto na zemlji. Tri dana prije početka predavanja mladi Vojvođani su saznali da nemaju krov nad glavom, odnosno obećani smještaj u studentskom domu. Tko je kriv?! Netko je trebao podsjetiti ljude iz ministarstva da okrenu telefonski broj osječkog studentskog doma. Takvo obrazloženje su dobili od uprave studentskog doma. Zašto i tko to nije uradio?! Vjerojatno je u pitanju prezaposlenost naših ljudi u Hrvatskom tijelu, jer na žalost tri ili četiri čovjeka obavljaju sve funkcije. Opet se možemo pitati zašto je to tako kada znamo da ima mladih Hrvata intelektualaca koji bi mogli poprilično pomoći u ovakvim pa i u drugim situacijama. Studentska nevolja se ipak privremeno riješila. Djevojke su smještene u samostan kod časnih sestara, grko-katoličkih, uz mjesečnu stanarinu od 70 eura, a momci su kod isusovaca uz sitnu nadoknadu dok ne dobiju smještaj u domu. Očekuju bolje dane kada će stići stipendija.

Lijepo su se uklopili, stekli prijatelje iz cijele Slavonije. I jezikom su već polako ovladali. Tu i tamo se dogodi po koja greška pa umjesto ravnala traže glačalo i sve se završi smijehom. Osijek je grad sa srdačnim i gostoljubivim ljudima, širokim šorovima i velikom ravničarskom dušom. Rado prigrlili sve ljude koji su se iznjedrili na širokim, plodnim oranica. Sve ravničarske duše su iste.

Jelica Nikolić

Eliza Gerner

prvakinja drame

Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu

Razmišljajući o pisanju ovog članka i pripremajući se za razgovor s uvaženom gospođom **Elizom Gerner**, nekadašnjom prvakinjom drame Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu, jednom od najvećih i najpoznatijih dramskih umjetnica Hrvatske i autoricom više vrijednih knjiga memoarske proze o kazališnoj umjetnosti, pročitao sam većinu njenih djela i neka mišljenja koja govore o ovoj vrijednoj i interesantnoj osobi. Razgovor je vođen u njenom stanu u najužem središtu Zagreba na Trgu Bana Jelačića, u koji se sa svojim suprugom "najkompletnijim teatarskim čovjekom svih vremena" **Titom Strozziem**, čuvenim dramskim piscem, prevodiocem, redateljem, glumcem, pjevačem, pedagogom... uselila prije 54 godine. U mirnoj i romantičnoj atmosferi punoj umjetničkih slika i oko 2000 vrijednih slika, razgovarali smo puna dva sata.

Rođena je u Somboru 1920. godine u uglednoj staroj somborskoj obitelji **Gerner**. Otac **Ivan** prvo je bio tajnik "Velikog bačkog kanala" da bi kasnije otvorio svoju privatnu prodavaonicu građevinskog materijala - čuvenu "Drvaru Gerner", na početku "Bunjevačkog sokaka" između velikog katoličkog groblja i stare bolnice. Osnovnu i srednju školu Eliza je završila u Somboru a potom je između 1939. i 1941. godine studirala na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu. Po izbijanju rata napušta Zagreb i studij nastavlja u Budimpešti, gdje je 1942. godine diplomirala a 1943. uspješno brani i doktorsku disertaciju. Kao mađarski stipendista odlazi u Heidelberg gdje nastavlja svoje stručno usavršavanje, No zbog ratne situacije ubrzo se vraća u Budimpeštu a zatim u Sombor. Posljednju godinu rata provodi kao dobrovoljna bolničarka u vojnoj bolnici u Somboru. Diploma stečena za vrijeme rata u poslijeratnom periodu nije priznata, odnosno nije nostrificirana.

Svoj glumački talent Eliza je počela ispoljavati prvo u amaterskoj skupini koju je u Mađarskoj kasini u Somboru okupio **Janoš Herceg**, a potom u novoosnovanom somborskom profesionalnom kazalištu. Novosadski redatelj **Jovan (Bata) Konjović**, sin **Petra Konjovića**, na scenu našeg teatra postavlja komediju engleskog dramatičara **G. Shawa** "Pigmalion" u kome Eliza dobija glavnu žensku ulogu. Docnije, na njen prijedlog, kazalište je u svoj repertoar uvrstilo i Krležinu dramu "U agoniji" koju je scenski postavio tadašnji upravnik **Milan Kronić** a nosioci glavnih uloga bili su zagrebački glumac **Tito Strozzi** i naša Eliza Gerner. To je bio prvi zajednički nastup ovo dvoje glumaca - budućih supružnika.

Uočivši Elizine glumačke kvalitete, **Tito** joj predlaže da dođe na audiciju u Hrvatsko narodno kazalište u Zagreb. Članovi ocjenjivačke komisije u kojoj su uz ostale bili **Ivo Tijardović** i **Ranko Marinković**, prihvaćaju je, te ona 1947. godine definitivno odlazi u Zagreb. Naši stariji sugrađani se sjećaju da su u to vrijeme Eliza i **Tito** često gostovali u prepunoj dvorani somborskog kazališta. Nastupali su u Goldonijevom komadu "Krcmarica Mirandolina" te u Strozzičevom komadu "Igra u dvoje". Isto tako Eliza je kod nas nastupala i u komadu G.B.Shawa "Dragi moj lažljivče".

Od 1950. godine kada je dobila stalni angažman u HNK u Zagrebu, Eliza je aktivno radila sve do 1983. kada odlazi u

zasluženu mirovinu. Sa iznimkom jedne godine, koju provodi u Narodnom kazalištu "Ivan plemenići Zajc" u Rijeci sve ostalo vrijeme je član drame u HNK. Nastupala je u dramama brojnih autora među kojima se posebno izdvajaju G. B. Shaw, Shakespeare, M. Krleža i **Tito Strozzi**. Djelujući skupa supružnici **Tito Strozzi** i **Eliza Gerner** postizali su fantastične rezultate. **Tito** je **Elizu** uveo u najviši vrh scenske umjetnosti i kulture. Nastupala je diljem bivše Jugoslavije, u više inozemnih teataru, npr. u Beču, Berlinu, Grazu, Rostocku, Moskvi... Pored hrvatskog ona je glumila i na njemačkom i mađarskom jeziku.

Uz kazališne kuće, za koje je vezana njena osnovna djelatnost, **Eliza** je igrala i u nekoliko domaćih i koprodukcijских filmova, kao i u dramskim programima HTV-a i mađarske televizije.

Odlazak u mirovinu za ovu dramsku umjetnicu nije značio i prekid s kazališnom djelatnošću. Ona i dalje vrijedno, intenzivno i uspješno radi na planu kazališnog stvaralaštva. Prvenstveno piše o kazalištu i njegovim umjetnicima.

Eliza Gerner je sa svojim suprugom **Titom Strozziem** (1892.-1970.), kasnije sa **Milanom Arkom** (1921.-1999.) inženjerom, pronalazačem, istaknutim kompozitorom te sudionikom i dobitnikom više prvih nagrada Krapinskog muzičkog festivala (uglazbio je Krležine balade) bila najintimniji prijatelj **Miroslava Krleže**, tog "umjetnika riječi, barda europske i svjetske književnosti" i njegove vjerne supruge **Bele**, dramske umjetnice. Kako je **Milan Arko** između 1975. i 1991. godine bio počasni konzul Kraljevine Danske za Hrvatsku i Sloveniju, **Eliza** je imala posebnu, sada ipak specifičnu ulogu. **Tito Strozzi** i **Eliza** imaju kćerku **Maju**, poznatu kardiologinju. Od troje unučadi **Dora Fišer** je pošla bakinim stopama te je sada poznata zagrebačka glumica.

Do sada je iz tiska izašlo šest knjiga **Elize Gerner**: "Osvrnuh se sjetno" (1998.), "Oproštaj s Gvozdom" (1993.), "Oteto zaboravu" (1995.), "U sjeni stoljeća koje odlazi" (1999.), "Kazalište kao sudbina" (2001.) i "Svjedoci Krležina odlaska" (2002.). Za tisak je spremna i sedma knjiga koja će vjerojatno nositi naslov: "Svjetla i sjene jednog umjetničkog puta".

Sadržaji većine ovih knjiga pretežito su posvećeni kazalištu i njegovim djelatnicima. Pri davanju ocjena o zbivanjima u ovim kulturnim institucijama autorica je uvijek pažljiva i krajnje realna. Djela "Oproštaj s Gvozdom" i "Svjedoci Krležina odlaska" posvećeni su velikanu hrvatske književnosti **Miroslavu Krleži** i njegovoj supruzi **Beli**. Naša je sugrađanka sa svo-

Jim suprugom punih 30 godina provodila u njihovom društvu - sve do njihovih zadnjih dana. Pri jednoj takvoj posjeti 1976. godine u razgovoru došlo je pitanje o Bunjevcima i Šokcima u Vojvodini. Na primjedbu da su se Bunjevci i Šokci pri prvom popisu pučanstva poslije II. svjetskog rata "morali" deklarirati Hrvatima Krleža je uzrujano rekao: "to je upravo kriminal, jedan narod pretvoriti u neke etničke grupe. Tu sramotnu ulogu oko gubljenja identiteta najintenzivnije je provodila stara Jugoslavija" ("Svjedoci Krležina odlaska", str. 102.). U knjizi "U sjeni stoljeća koje odlazi" dat je prikaz i ocjena brojnih zbivanja u svijetu, zemlji i u ovom užem zavičajnom prostoru, od autoričina djetinjstva do kraja sada već minulog stoljeća.

Eliza Gerner u kazališnim časopisima piše o problematici ovih institucija, daje prikaze i ocjenu pojedinih kazališnih predstava, o glumcima kao nosiocima glavnih uloga i sl. Recezent je više knjiga, prevodilac s njemačkog i mađarskog jezika, domaćica na Festivalu glumaca i sl.

Kada govori ili piše o svom zavičaju i događajima u njemu, ona uspjehe, radost, tugu i tragediju ovog vrijednog, radnog i marljivog naroda prikazuje krajnje realno, bez obzira na njegovo podrijetlo, nacionalnu ili vjersku pripadnost. Ističe da su ovdje oduvijek uzajamno uvažavane specifičnosti svakog naroda - njihovi običaji, govor, vjera i drugo što ih čini posebnim.

Našoj uvaženoj sugrađanki posljednjih godina dostavljam list "Miroljub". Pošto je pročitala broj u kome su navedeni adaptacijski poduhvati na Hrvatskom domu, gospođa Gerner je 13. 04. 2003. godine autoru ovih redaka uputila pismo u kome uz ostalo stoji: "Mislim da je vrijeme da se sanira Hrvatski dom. Njegovim posredstvom širit će se hrvatska kultura i plemenito ozračje do svakog člana vaše zajednice", a 15. 01. 2004. godine navodi, "vidim da u 'Miroljubu' marljivo radite i priređujete brojne kazališne i glazbene izvedbe". Inače, više puta je naglasila da je uživala čitajući list "Miroljub".

Eliza Gerner već punih 57 godina živi u Zagrebu i osjeća ga kao svoj grad. Ipak, Sombor je za nju bio i ostao nešto posebno. U ovom gradu su joj korijeni, tu je provela mladost, tu joj počivaju roditelji, tu su joj brojni prijatelji i za njega je vezuju drage uspomene. Za nju je Sombor bio i ostao "poetičan zeleni grad". U svojim djelima ona se rado prisjeća svojih nekadašnjih sugrađana i znalaca kao što su npr. veliki slikar **Milan Konjović**, književnik **Janoš Erceg**, pjesnik **Ante Jakšić**, kazališni djelatnik **Nikola Petrović - Peci**, profesor **Šandor Molnar**, prosvjetni djelatnici **Kalčan**, obitelj **Luckars** i brojni drugi. Prisjetimo li se tragedije koju smo proživljavali u ratnim sukobima pri raspadu zajedničke države, kada su kontakti

između Zagreba i ove sredine bili veoma otežani, ona je u svojoj knjizi "U sjeni stoljeća koje odlazi" navela: iako je Zagreb moj pravi zavičaj velika mi je želja samo još jednom u životu dospjeti u svoj rodni grad, proći kroz stare ulice sve do obale kanala. Sresti kojeg znanca... otići na groblje. Tu počivaju moji roditelji, tu u miru snivaju svoj vječni san. Time bi se ispunila moja posljednja životna želja." Na njenu sreću i našu veliku radost od tada je u Somboru boravila više puta.

Unatoč svojim godinama, Eliza Gerner je puna ideja, duha i elana, vitalna je, okretna i puna optimizma. Starijim Somborcima su posebno ostali u sjećanju ona i Tito Strozzi u kazališnom komadu "Igra u dvoje", kojim su obišli skoro sve pozornice bivše Jugoslavije.

Na koncu, našoj dragoj Geriki, kako je popularno zovu njeni prijatelji i iskreni poštovaoci, želimo dobro zdravlje i nove uspjehe. Mi, njeni nekadašnji sugrađani, ponosni smo na rezultate koje je ostvarila, na njenu ljudskost i plemenitost. Svojim uspjesima ona je afirmirala ne samo naš grad nego i nas kao njegove žitelje.

mr. Matija Danić, profesor

Zlatni ram

Mislili smo da se ništa više neće desiti u našim životima, iskusili smo slatko i gorko, svjetlosti i tama čud, a onda se javio onaj vječiti što daje, dijeli i otima gladnome komad kruha i brodolomniku sprud.

Digao je kalež pun naše krvi i ponudio ga ispiti do dna, u razmjenu za vjernost pokazi se da za nj traješ - ti što si dio jednog dlana, svijeta, očiju, java i sna ti što dobivaš tek onda kada imajući se, drugom daješ.

A u njoj okus nezapamćeni, tek neka slast nova i radost, novi dani, godine, obećani Kanaani, ali žeđi i gladi, izborano lice zapada i jutro istoka što čini mladost - pitku, noseću, moćnu, razgovjetnu i pogled blagi.

I postali smo drugo, treće, tisućito zmo, život i voda, utekli se u naše bubrenje i izdigle svih klica nade mač pravednika pobio je suše, izdajstvo i trag uhoda i jumuše graditelji što dan čine danom a grad grade.

Na sredini gdje je baš naše srce, do neba hram u njemu naši blaženici, njihove svete misli i moći slike svih naših Vlaha u zlatni stale su ram svih naših Zvonimira, Gubeca, Franja i još - koji će doći.

Josip Brdarić

“Božićnjak” izložba božićnih kolača

U vrijeme Došašća odnosno Adventa, razdoblja koje prethodi Božiću, organiziraju se brojne manifestacije kojima je osnovni cilj svestrana priprema za veliki predstojeći blagdan. U sklopu ovih aktivnosti HKUD “Vladimir Nazor” u Somboru organiziralo je 13. prosinca - na dan svete Lucije - izložbu božićnih kolača pod nazivom “Božićnjak”. Istovremeno je Društvo dočekalo članove “Pučke scene” Hrvatske čitaonice iz Hercegovca iz Republike Hrvatske.

Četvrta je godina kako Društvo u svojim prostorijama priređuje prezentaciju uspješnih božićnjaka. Nositelj ove aktivnosti je Likovna sekcija a inicijator i organizator je već svima dobro znana **Cecilija Miler**, pročelnica sekcije. Svoje maštovito pripremljene božićnjake izložilo je 16 naših vrijednih žena, a oko 150 članova i gostiju pažljivo, lagano i s velikim zanimanjem promatralo je izložke te ih na neki način i vrednovalo.

Svi izloženi božićnjaci su sačinjeni s mnogo mašte i s velikom ljubavlju. Povrh njihove osnove su karakteristični ukrasi koji ovom kruhu daju specifičan i poseban izgled. Preko cijelog kolača uvijek je na razne načine dekoriran križ. Tu su dalje likovi svete Obitelji, brojni anđelčići, figure pastira, raznih životinja i brojnih predmeta kako bi se što bolje dočarala betlehemska štalica i njeno okruženje. Na vrhu svakog božićnjaka obavezno su grančice mira s otajstvom svete krunice. Da bi ambijent u cijelosti bio što ljepši i prikladniji, po stolovima oko božićnjaka postavljene su staklenke s medljanom rakijom, jabuke, češnjak, med, orasi, suhe šljive, smokve, mlado žito, prikladne figure ovaca, pastira i sl.

Žiri u sastavu: **Hermina Malković**, **Marija Šeremešić** i **Marija Hornjak** imao je težak i odgovoran zadatak. Od 16 prekrasnih eksponata, koji bi svi mogli biti nagrađeni, trebalo se opredijeliti za tri. Nakon obavljenih konsultacija odlučeno je da prva nagrada pripadne **Mariji Čvardić**, druga **Terezi Žuljević** a treća **Ani Dorotić**, te da za najuspjeliji aranžman priznanje dobije **Klara Šolaja**. Svakoj od 16 sudionica izložbe dodijeljena je novoobjavljena knjiga **Antonije Čota** i **Marije Šeremešić** “Dukat ravnice”.

Nagrađeni božićnjaci bit će postavljeni pod jelke u sve tri naše gradske crkve.

Svečano predbožićno ozračje dočarano je i prigodnim recitalom te tihim zvucima božićnih pjesama. Želja svih prisutnih je da obilježavanje božićnjaka preraste u tradiciju, da se božićni običaji njeguju u svim našim domovima i prenose s koljena na koljeno. U tom smislu svima čestitam predstojeće blagdane - materice, očeve, Badnji dan, Božić te nastupajuću Novu 2004. godinu.

U nastavku večeri gosti iz Hercegovca izveli su kazališnu predstavu - simpatičnu komediju “Trifun u Zagrebu”. Ovo je prvo gostovanje “Pučke scene”

u našoj sredini, premda su naši amateri tako boravili već tri uzastopne sezone. Skupinu od dvadesetak članova ansambla predvodili su **Branko Galica**, predsjednik Hrvatske čitaonice i **Dragutin Karlo Kučera**, načelnik općine Hercegovac, naselja u Bjelovarsko-bilogorskom županiji u RH. Želja nam je da suradnja dva KUD-a ubuduće bude što tješnja i kvalitetnija kako bi i razumijevanje njihovog članstva bilo bolje.

mr. Matija Danić, profesor

Božićni koncert 2003.

HKUD “Vladimir Nazor” sa svojim je gostima organiziralo 21. prosinca 2003. godine tradicionalni Božićni koncert. Renovirana i prikladno ukrašena velika društvena dvorana do posljednjeg je mjesta bila ispunjena predblagdanskim raspoloženim posjetiteljima. Uz osmjehe na licima i lijepe riječi, te želje da večer u pravom smislu bude večer radosti i veselja, nestrpljivo je očekivan početak programa.

Uz recitiranje odabranih stihova, prigodnu glazbu i pjevanje divnih božićnih melodija, djeca iz crkve Presvetog Trojstva, dječjeg zbora “Ciciban” muzičke škole “Petar Konjović”, glazbene obitelji **Emila Antunića**, te pjevačke skupine HKUD “Vladimir Nazor” koncert je tekao u znaku mira i ljubavi. To je u pravom smislu bio koncert veselja i radosti. Prikladno odabrani i lijepo izvedeni programski sadržaji simpatičnih izvođača srdačno su prihvaćeni od zahvalne publike i nagrađivani veselim osmjesima i burnim pljeskom. Posebne zasluge za odabir sadržaja i njihovu uspješnu prezentaciju imaju uvažene ravnateljice **Marija Šeremešić** i **Rozmari Mik**.

U drugom dijelu programa nastupile su članice ženske pjevačke grupe HKUD “Vladimir Nazor”, KPZH “Šokadija” iz Sonte, te pjevačka skupina KUDH “Bodrog” iz Bačkog Monoštora. Bilo je lijepo slušati i osjetiti razlike kako melosa tako i sadržaja u božićnim pjesmama ove tri pjevačke skupine. Sudionici iz Monoštora i Sonte nastupili su u svojim tradicionalnim narodnim nošnjama, što je ovom prigodnom slavlju dalo još veću vrijednost.

U završnom dijelu koncerta sudjelovali su svi sudionici programa kao i cjelokupno gledateljstvo. Djeca su s upaljenim svijećama koje simboliziraju betlehemsko svjetlo, lagano i dostojanstveno odlazila na pozornicu dok je dvorana obasjana samo ovim svijećama dočaravala blaženstvo svete božićne noći. Uz zajedničke pjesme svih sudionika programa i prisutne publike “Radujte se narodi”, “I zato svima sretan Božić” program se privodio kraju. Župnik i dekan somborski **preč. Josip Pekanović** pozdravljajući prisutne i čestitajući im nastupajuće blagdane, naglasio je da simbolično betlehemsko svjetlo, koje su djeca donijela na pozornicu prenesemo u sve naše domove i srca, te da Božić slavimo u miru, ljubavi, radosti i veselju.

mr. Matija Danić, profesor

Doček Nove 2004. godine.

Za svoje članove i njima uvijek drage goste HKUD šVladimir Nazor» organiziralo je svečani doček Nove godine. Nakon gotovo tri desetljeća pauze, ovo je prvi put da Društvo u vlastitoj organizaciji obilježava ispraćaj stare i doček Nove godine. U obnovljenoj velikoj dvorani oko 180 gostiju, većinom mladih, veoma se prijatno osjećalo a atmosfera je cijele noći bila svečana i vesela.

Članovi glazbenog-vokalnog sastava šVeseli Šokci» iz Bačkog Monoštora svoj su dio posla uspješno obavili. Njihova je aktivnost uz minimalne stanke trajala sve do jutarnjih sati. Repertoar im se kretao od poznatih narodnih pjesama i igara do suvremene plesne glazbe modernog ritma kojeg rado prihvaća i u kojem živi cjelokupna današnja mladež. Uz već dobro znane šNe dirajte mi ravnice», Kolo igra, tamburica svira», te šVesela je Šokadija» glazba i pjesma su nas prenijele u Slavoniju i Dalmaciju, a potom i u druge krajeve širokog južnoslavenskog prostora. Pored pjesama domoljubnog i osjećajnog karaktera bilo je dosta i onih bećarskih, koje u ovakvim prigodama posebno aktiviraju mlade a starije podsjećaju na minula vremena i njihovo mladenačko doba. Bilo je lijepo i prijatno promatrati mlade koji su cijele noći neumorno pjevali i plesali, te tako aktivirali čitavu dvoranu.

Prigodnom slavlju odgovarala je i veoma bogata trpeza. Za večeru je služena ragu juha, praseće i pureće pečenje i rolovani fašir, dok je nakon ponoći servirana sarma sa kobasicama. Kvalitetno i raznovrsno piće točeno je cijele noći.

Vrijedi istaći i bogatu tombolu, priloge brojnih donatora. Tu je bilo cvijeća i cvjetnih aranžmana, slika članova Likovne sekcije, knjiga šDukat ravnice», kolača i torti, uputa za desetodnevno liječenje u Centru za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju u Bezdanu, te jedan DVD plejer.

Kada su se kazaljke naših satova poklopile i označile početak novog ljeta, nastala su uzajamna čestitanja, a sretnu i uspješnu Novu 2004. godinu svim prisutnima poželio je i predsjednik Društva gosp. Šima Raić.

Neka Vam je sretna i uspješna Nova 2004. godina!

mr. Matija Đanić profesor

Bunjevačko - šokačko prelo 2004. godine.

Tradicionalno Bunjevačko - šokačko prelo što ga je 211 veljače 2004. godine organiziralo HKUD šVladimir Nazor» u Somboru održano je u veoma lijepoj i funkcionalno adaptiranoj velikoj društvenoj dvorani sa suvremeno postavljenim osvjetljenjem, obnovljenom pozornicom i novim udobnim sjedalima. Zainteresiranost članstva i drugih ljubitelja ove od ranije poznate kulturno - zabavne aktivnosti omogućio je prihvata samo 370 osoba. Uz iskreno žaljenje ovo zadovoljstvo mnogima je ostalo uskraćeno.

Prelo, kao završna manifestacija brojnih aktivnosti što su tijekom zimskog perioda organizirane u Društvu ima i posebno značenje. Na njemu se na neki način prezentiraju najkvalitetnija dostignuća, dočekuju gosti i uspostavlja uzajamna suradnja, odaju priznanja za ostvarene rezultate. Pozitivne društvene promjene do kojih je posljednjih godina došlo u zemlji i u ovom našem zavičaju, podstakle su članstvo da u

većoj mjeri možemo biti zadovoljni a nadamo se i sredina u kojoj živimo i djelujemo.

Predsjednik Društva gosp. Šima Raić pozdravio je sve prisutne, prvenstveno predstavnike Veleposlanstva RH u Beogradu, Generalnog konzulata RH u Subotici, Konzulata RH u Pečuhu u Mađarskoj, Pokrajinskih institucija, HNV, SO Sombor, katoličke Crkve iz Sombora, Zagreba i Valpova, HKUD šValpovo1905.» i općine Valpovo iz RH, Vinarije i Turističke zajednice iz Erduta u RH, goste iz Baje u Mađarskoj, HKC šBunjevačko kolo» iz Subotice, HKPD šTomislav» iz Golubinaca, KUD šPetefi Šandor» iz Sombora kao i drugih kulturno - umjetničkih društava, te sredstava javnog priopćavanja.

Gosti večeri i izvođači programa bili su brojni i veoma zapaženi. Na prvom mjestu ističemo svima nam dobro znanog pjevača i glazbenika iz Hrvatske Krunoslava Kiću Slabinca koji je nastupao sa tamburaškim sastavom šSlavonske lole» iz Đakova. Iz Hrvatske je došla i folklorna grupa HKUD šValpovo 1905» sa svojim tamburašima. Podrazumijeva se da su nastupili i članovi naše folklorne grupe u pratnji tamburaša šZlatne strune».

Spletove bunjevačkih igara uspješno je izvela sekcija našeg folklor, dok su članovi HKUD šValpovo 1905», mijenjajući narodne nošnje, izvodili splet šokačkih igara iz Slavonije i Baranje i plesove Hrvatskog Zagorja.

Kićo Slabinac, uz šSlavonske lole» svojim je pjesmama i duhovitim šalama i dosjetkama zabavljao i držao u napetosti prisutnu publiku puna četiri sata. Pjesmom je oduševljavao goste i podsticao ih na zajedničku aktivnost, te je često cijela dvorana predstavljala jedinstveni pjevački zbor.

U sklopu ukupne aktivnosti u ranim poslijepodnevima satima istoga dana, autor ovih redaka proveo je goste iz Valpova gradom, te ih upoznao sa znamenitostima Sombora. Na Trgu svetog Trojstva, a potom i u svečanoj dvorani SO, nekadašnje Bačko - bodroške županije građene prije 200 godina, govorio im je o razvoju mjesta i o njegovim znamenjima. Posjećena je i crkva svetog Stjepana kralja gdje je prior karmelićanskog samostana pater Bernardin Vismeg dao informacije bitne za ovaj sakralni objekt koji upravo obilježava 100 godinu svoga postojanja.

Po običaju prelo se ne može zamisliti bez bogate i dobre večere. Za ovu prigodu Vinarija Erdut darivala je svoje kvalitetno, i nadaleko čuveno bijelo i crno vino. Da bi ovaj dio programa bio cjelovit pobrinulo se pedesetak sponzora koji su dali priloge za bogatu i raznovrsnu tombolu.

U sklopu obilježavanja prela, ali dva dana ranije (19.02.), održana je književna večer a potom i izložba slika. Uvod ovim

manifestacijama svojim su nastupom dali članovi muzičke i recitatorske sekcije.

O knjizi "Ris" subotičkog autora Augustina Jurige, člana Udruženja umetnika primenjenih umetnosti i dizajnera Vojvodine, govorio je profesor Tomislav Žigmanov. Djelo sadrži više od 150 veoma lijepih i vrijednih fotografija koje pretežito predstavljaju snimke žetvenih radova. To je pravi dokumentacioni materijal u kome su predstavljene žeteoci, njihove nošnje i alatke sa kojima su radili. U pravom smislu to je "narodnosni album s kojim se možemo svima prezentirati". Uz fotografije dat je i prigodan tekst također vezan za ove poslove. To su uglavnom pošalice koje na svoj način okrepljuju vrijedne djelatnike ove prostrane i plodne ravnice. Ris je kao što znamo, najamna kosidba žita za određen postotak (dolazi od mađarske riječi resz-dio, udio). Završetak risa - tog kosidbenog posla - uvijek je dužionica.

U drugom dijelu ove književne večeri članovi Društva: Emilija Dorotić, Hermina Malković, Antun Kovač, Katarina Firanj, Cecilija Miler i Marija Šeremešić čitali su svoje radove koji su također velikim dijelom vezani za žetvene radove i svečanosti.

Dopredsjednik HNV župnik i dekan somborski vlč. Josip Pekaović zahvalio se svim sudionicima književne večeri, posebno autoru "Risa" te vrijedne zbirke fotografija koje su zaustavile trenutak žetve.

Izložba likovnih radova naših članova čini sastavni dio prezentacije ove aktivnosti. To su djela 16 autora, nastalih na IV. Likovnoj koloniji "Colorit" 2003. Većina ovih stvaralaca je iz Sombora premda ih ima iz Suboice, Slankamena i Mađarske. Tematika i tehnika rada razlikuje se od autora do autora, no, kako je u prospektu istakla pročelnica "iza svake slike stoji autor zagledan u čudesan svijet boja, snova i maštanja".

Ovogodišnje aktivnosti vezane za prelo bile su kvalitetne i raznovrsne zahvaljujući boljem povezivanju Društva sa kulturnim institucijama i djelatnicima iz Hrvatske, te materijalnoj potpori RH. Upravo, adaptacija velike dvorane sa pozornicom obavljena je zahvaljujući financijskoj pomoći RH. Daljom dogradnjom Doma obezbjedit će se novi, dodatni prostor. Bočna mala sala (desno od pozornice) planirana je za smještaj 200 novih mjesta. Ukoliko bi za ove poduhvate uz materijalnu potporu RH odgovarajuća financijska sredstva obezbjedila i Pokrajina, te SO Sombor dobio bi se predivan i funkcionalan prostor velikog kapaciteta.

mr. Matija Đanić profesor

Koncert duhovne glazbe u Somboru

Zagrebački kamerni zbor Collegium pro musica sacra u povodu 90. obljetnice rođenja i 40. obljetnice smrti našeg sunarodnjaka **Albe Vidakovića**, poznatog hrvatskog glazbenika, skladatelja, glazbenog pedagoga, orguljaša i dugogodišnjeg glavnog dirigenta zbora zagrebačke prvostolnice, organizirao je 23. travnja 2004. godine koncert u Karmelskoj crkvi u Somboru. Muškim, ženskim i mješovitim zborom dirigirao je maestro **Josip Šego**, dok je za orguljama bio **Domagoj Jugović**. Uz opću konstataciju da je zbor veoma skladno djelovao, naglašavamo činjenicu da su se svojim glasovima posebno istakli: umjetnička voditeljica **s. Cecilija Pleša** kao alt i **Željko Jurašinović** kao bariton.

Uz pratnju izuzetno vrijednih orgulja ove crkve zbor je na koru izveo Requiem, opus 9 Maurice Duruflea, dok su ispred oltara prvo ženski a potom i muški sastavi bez instrumentalne pratnje pjevali skladbe Albe Vidakovića. Mješoviti zbor je otpjevao "Slavu" iz Treće staroslavenske mise istog autora. Oduševljena publika nakon dugog i toplog pljeska bila je počašćena i dodatnim izvedbama.

Ovaj izuzetno kvalitetan i nadaleko čuveni zbor i okupljeni ljubitelji ovakve glazbe, na svoj su način uveličali stogodišnje postojanje ovog vrijednog sakralnog objekta, kojim se naš grad i ova sredina uvijek ponose. Izuzetno kvalitetne orgulje ove crkve po svojoj vrijednosti zaostaju samo za orguljama Zagrebačke i Đakovačke katedrale.

Organizator koncerta i cjelokupne aktivnosti vezane za boravak i smještaj gostiju bio je župnik crkve Presvetog Trojstva **Josip Pekaović**. Nakon koncerta za goste je u župnom dvoru priređen prigodan domjenak, na kome je uz goste i domaćine kod kojih su bili smješteni, prisustvovao i znatan broj drugih župljana.

Drugog su dana zagrebački gosti razgledali znamenitosti našeg grada. U crkvi Presvetog Trojstva župnik i dekan somborski Josip Pekaović dao je detaljne povijesne informacije o djelovanju Katoličke crkve na ovim prostorima za posljednjih 500-600 godina, o ulozi franjevaca, izgradnji samostana i župne crkve kao i drugih crkvenih objekata koji su služili očuvanju vjerskog i nacionalnog identiteta pučanstva ovoga grada i njegove okolice. Razgledajući središnje dijelove grada gosti su posjetili i SO Sombor gdje ih je dočekao i pozdravio šef protokola gospodin **Mile Vojnović**. U svečanoj dvorani ove nekada županijske zgrade informacije o njenim znamenitostima dao je autor ovih redaka.

Nakon svega, puni dojmova o gradu i njegovim ljepotama, te divnoj publici koja ih je srdačno bodrila naši dragi gosti krenuli su put bratske Subotice.

mr. Matija Đanić

Izložba slika nastalih na IV. Likovnoj koloniji "Colorit"

Tijekom 2004. godine održana je IV. Likovna kolonija "Colorit" koja je okupila ljude dobre duše na druženje donatore dobre volje. Iz tog druženja načinjen je lijepi broj slika. Da ne uživaju samo slikari sudionici Kolonije iznijeli su svoje radove pred oči ljubitelja umjetnosti u okviru manifestacije "Bunjevačko

šokačko prelo 2004". Izložbu je posjetilo mnogo ljudi koji su izrazili svoje pohvale za slike iza kojih su stajali autori zagledani u svijet boja, snova i mašte.

Dojmove sa kolonije koje je napisala **Antonija Čota** pročitala je **Klara Šolaja** koja je i otvorila izložbu.

I ovaj put na lijep način povećan je fond slika koje će krasiti prostorije Društva.

Cecilija Miler

Dukati s ravnice u Čakovcu

Na inicijativu **Marije Šeremešić** i na osnovu sačinjenog programa i konkretnih sadržaja pod interesantnim nazivom "Dukati s ravnice", HMI iz Zagreba podržala je njegovu realizaciju. Time su uspostavljeni kontakti i suradnja HKUD "Vladimir Nazor" iz Sombora i KUDH "Bodrog" iz Bačkog Monoštora sa KUU "Veseli Međimurci" iz Čakovca i poglavarstva grada Čakovca u RH. Realizacija ove suradnje ostvarena je 7., 8. i 9. svibnja 2004. godine kada je put krenulo 55 članova ova dva naša Društva.

Smještaj sudionika putovanja bio je kod ljubaznih domaćina ovoga lijepog grada. Već u prvim popodnevni satima domaćini su goste poveli u razgledanje grada Čakovca, tog kulturnog, upravnog i gospodarskog središta Međimurja s nešto više od 16000 stanovnika. Grad koji se prvi put spominje još davne 1328. godine razvio se oko utvrde koju su grofovi Zrinski a kasnije i drugi velikaši izgradili između XVI. i XVIII. stoljeća.

Tijekom brojnih aktivnosti što su se odvijale u tri dana goste su dočekali i s njima boravili: gradonačelnik Čakovca gospodin **Branko Šalamon**, ravnatelj HMI **Nikola Jelinčić** i njegovi suradnici **Hrvoje Salopek**, **Marija Hećimović** i **Srebrenka Šeravić**.

Drugi dan boravka bio je udarni. U prijedopodnevni satima aktivnost se odvijala u Katoličkom centru, gdje je predavanje o "Životu i kulturi Hrvata Bačke" održao **mr. Matija Đanić**. Uz CD projiciranje 40 prigodnih karata, tabela i fotografija, nastojao je upoznati prisutne s prostornom i prirodnom podjelom Vojvodine. Posebna je pozornost ukazana na kretanje stanovništva tijekom minulih vjekova - velikih seoba i kolonizacija. Kako je istaknuo, ovo je područje od davnina po nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti svog pučanstva bilo veoma šaroliko i imalo ono pravo "bačko obilježje". Somboru i njegovoj okolini posvećena je posebna pozornost. Prikazivanjem fotografija dočaran je lik grada - njegove najbit-

nije građevine, njihov stil, namjena i sl. Predstavljen je i izgled obične gradske periferije, izgled i funkcija salaša. Na kraju, date su karakteristike narodnih nošnji dvije grane ovog hrvatskog naroda - Bunjevaca i Šokaca. U sklopu ovog prijepodnevnog programa **Anja Ivakić**, učenica VIII. razreda OŠ iz Bačkog Monoštora veoma je uspješno izvela svoj klavirski koncert, što je publika burnim pljeskom nagradila. Prostorije ovog centra poslužile su za organiziranje likovnih radova članova HKUD "Vladimir Nazor". Ukupno je predstavljeno 35 djela naših aktivista: **Cecilije Miler** (akvarel na svili) i **Martina Šeremešića** kao i djela drugih članova što se nalaze u fondu Društva koja su nastala na kolonijama "Colorita". Postavku je u prisustvu brojnih posjetitelja i uzvanica otvorila autorica **Cecilija Miler**. Prijatan ambijent i dobar odabir izložaka pobudio je zainteresiranost publike, te je odlučeno da izložba ostane otvorena znatizeljnim gledateljima narednih desetak dana.

Pri kraju ovog prijepodnevnog programa održan je prigodan domjenak s bačkim specijalitetima. Naše vrijedne domaćice i domaćini napravili su lijepu trpezu bogatog sadržaja - suhomesnatih proizvoda, sireva, raznovrsnih kolača te domaćih napitaka. Za to su se vrijeme sudionici kulturno-umjetničkog programa predstavili građanstvu i ukazali na aktivnosti koje će se tijekom večeri odvijati.

Cjelovečernji koncert održan je u svečanoj anfiteatralnoj dvorani Centra za kulturu, uz prisustvo preko 200 posjetitelja, uzvanika općine Čakovec, HMI, mjesne crkve i naše HNV. Zvuci tihe muzike i melodija "Kad ti dođem Sombore" bio je znak za početak ove svečanosti. Članovi muzičke, folklorne i recitatorske sekcije HKUD "Vladimir Nazor" obučeni u narodne nošnje maksimalno su se zalagali kako bi što uspješnije dočarali svoj zavičaj i kraj iz koga je ples. Prigodno odabrani stihovi činili su dobru osnovu nastupajućoj folklornoj aktivnosti. Ova plesna grupa izvela je splet bačkih igara, igre iz Posavine, a podrazumijeva se, najviše bunjevačkih igara iz Sombora i njegove okolice. Članice KUDH "Bodrog" veoma su uspješno izvele niz interesantnih izvornih pjesama svoga zavičaja. Domaćini, članovi KUU "Veseli Međimurci" predstavili su se svojim pjesmama i plesovima, obučeni u svoje nošnje. Ova skupina od 20 plesača i 8 tamburaša dočarala nam je ovaj nama prostorno daleki kraj. Dobro uvježbana glazba ove udruge u svakom je slučaju rezultat upornog, sistematskog i savjesnog rada njihovog voditelja **Jadranka Milkovića**. Uspješnost folklorne grupe "Vladimir Nazor" zasluga je rada umjetničkog voditelja **Damira Šeremešića** a izvedene pjesme pjevačke skupine "Bodrog" **Katice Pašić**, koja se posvetila starinskom plesu.

Dobro zamišljen, savjesno pripremljen, sadržajno veoma bogat i raznovrstan program je pobudio veliku zainteresiranost posjetitelja koji su sve nastupe nagrađivali burnim pljeskom. Lijepe, raznolike i interesantne narodne nošnje na svoj su način pobudile znatizeljnu ovog gledateljstva.

U svečanom ambijentu Centra, vremenski ukomponiran u ukupnu aktivnost, naši predstavnici **Šima Raič** i **Stipan Šimunov** pozdravili su domaćine, zahvalili im na gostoprimstvu te im uručili prigodne poklone. S druge strane, gradonačelnik Čakovca gospodin **Branko Šalamon** u ime Gradskog poglavarstva pozdravio je goste, poželio im ugodan boravak i dao prigodne darove. Pri ovim pozdravima predstavnici naših Društava pozvali su domaćine da uzvrate posjet da na taj način bolje upoznaju krajeve u kojima mi, kao njihovi sunarodnjaci živimo. Poziv je sa zadovoljstvom prihvaćen.

Pjesmom i igrom "Kolo igra, tamburica svira" te završnim riječima - nekom vrstom poruke - "nek se znade da Bunjevac živi" završen je cjelovečernji program. Za ovaj uspješno osmišljen program najveću zaslugu ima voditeljica Marija Šeremešić.

Uz koktel što su nam već prve večeri priredili naši dragi domaćini su poslije ovog programa u hotelu "Park" priredili i svečanu večeru gdje je druženje maksimalno došlo do izražaja.

Članovi sva tri Društva prisustvovali su u nedjelju svečanoj misi u župnoj crkvi sv. Nikole u centru Čakovca, građenoj između 1707. i 1728? godine. Njihov dostojanstven ulazak u prepunu crkvu, u narodnoj nošnji, privukao je veliku pozornost prisutnih vjernika. Svetu misu zajednički su služili svećenik i franjevac pater **Drago Bedeničić** i župnik i dekan somborski vlč. **Josip Pekačević**. Pjevačka skupina KUDH "Bodrog" u tijeku mise otpjevala je nekoliko pjesama, dok su članice HKUD "Vladimir Nazor" nakon mise recitirale prigodne stihove.

Uz riječi zahvalnosti za srdačan prijem, naš župnik i potpredsjednik HNV vlč. **Josip Pekačević** upoznao je vjernike ovog mjesta s dolaskom Hrvata-Bunjevaca i Šokaca u podunavski prostor prije više od 300 godina. To su bile veoma tople riječi ljudskosti i kršćanstva, istakavši kako su vjera, običaji i tradicija vrijednosti koje posebno moramo čuvati, jer se po njima prepoznajemo. U ime župe svakom Društvu kao i našem župniku uručena po jedna statua sv. Nikole.

Na kraju, došlo je vrijeme rastanka. Ispraćaj je bio iznad svih očekivanja. Tu se još uvijek pjevalo, plesalo, zabavljalo, a padale su i suze i poljupci. Jedna cijenjena osoba je kazala autoru ovih redaka: "Ovakve goste, ovakvo druženje i ovakve sadržaje još nikada nismo imali." Ona naša poznata i nadaleko čuvena pjesma "Hej salaši na sjeveru Bačke" zvučala je kao neki poziv domaćinima da ih uskoro očekujemo u našoj sredini - u ovoj prostranoj bačkoj ravnici, gdje su dobronamjerni gosti uvijek dobro došli srdačno prihvaćani.

mr. Matija Danić, profesor

Knjiga Antonije Čota i Marije Šeremešić

Dukat ravnice

o Bunjvcima i Šokcima Sombora i okolice

U povodu obilježavanja 67. obljetnice postojanja HKUD "Vladimir Nazor" objavljena je i promocija knjige "Dukat ravnice", zajedničko djelo članica ovoga Društva, **Antonije Čota** i **Marije Šeremešić**.

Knjiga je tiskana u štampariji "Vojvodina" u Bezdanu u nakladi od 500 primjeraka. Ima ukupno 216 stranica i sadrži 170 vrijednih i interesantnih fotografija. Djelo je tiskano zahvaljujući potpori Hrvatske matice iseljenika Zagreb.

Prvi dio knjige "Dukat ravnice - Bunjevci Sombora i okolice" djelo je Antonije Čota, a drugi dio sačinila je Marija Šeremešić. Urednik i suradnik izdanja **Alojzije Firanj** sačinio je predgovor. Recezenti su ugledni znanstvenici **mr. Lazar Merković** i **dr. Slaven Bačić**.

Na lijep i pristupačan način autorica Antonija Čota navodi široka područja današnje Hrvatske i BiH sa kojih su u svojoj seobi krenuli preci današnjih bačkih Hrvata-Bunjevaca. To su, prvenstveno, zaleđa Dalmatinskog i Kvarnerskog primorja, Hercegovina i neke oblasti Bosne. Lijepo je navedeno i vri-

jeme doseljavanja koje ne treba vezivati samo za već poznatu 1687. godinu. Doseljavanja je bilo i znatno prije kao i nakon ove prijelomne godine, kada je stigla samo glavina ovog vrijednog i marljivog pučanstva. Dolazak iz oskudnog planinskog područja u prostranu i plodnu ravnicu, te prijelaz sa stočarenja na zemljoradničku djelatnost nije bio ni lak ni jednostavan. Trebalo se prilagoditi životu u novoj sredini, novim uvjetima i novim gospodarima.

Detaljno su opisani somborski salaši koje nastanjuju bunjevački Hrvati. Naznačene su i konkretne obitelji koje čine ili su činile većinu žitelja u njima. Interesantno je opisan i s dosta konkretnih primjera potkrijepljen život na ovim staništima. Prikazan je raspored stambenog prostora u kući, namještaj i posuđe kojim se raspolagalo, te održavanje stambenih objekata. Tehnika izrade odijela, odjevnih predmeta i narodne nošnje s brojnim ilustriranim priložima čine posebno vrijedan dio rada. Narodna vjerovanja, igre i običaji, te rituali vezani za svadbu i brak kao i obilježavanje vjerskih blagdana dio su sadržaja koji se odnosi na ovo pučanstvo i njegov način življenja.

Kako se za pojedine predmete ili radnje koriste izvorni nazivi koji se danas već rjeđe upotrebljavaju ili se koriste samo u nekim salašarskim naseljima ili u Lemešu, autorica je dala i rječnik manje poznatih riječi i karakterističnih izraza, bez kojeg bi bilo otežano razumijevanje cjelovitosti teksta.

Ilustrativni materijal što se odnosi na sadržaje ove autorice bogat je i raznovrstan, a čini ga 98 priloga. U načelu možemo ga podijeliti u dvije grupe: 1. građevine, prigodan dokumentacioni materijal i različiti kućni predmeti i 2. narodne nošnje s osobama koje ih koriste. Sve prezentirane građevine imaju izuzetno veliku povijesnu vrijednost. Karakteristične su i interesantne te, na svoj način, daju obilježje ovog podneblja i vremena u kome su nastale. Neke su se, ponekad, čak čudnim slučajem očuvale. Osim onih monumentalnih i povijesno vrijednih, ima i onih skromnijih i najobičnijih objekata oko kojih se narod oduvijek okupljao (npr. kapele, vodice, pa i križevi), koji imaju veliko značenje za očuvanje narodnog i vjerskog identiteta ovog tihog i radnog pučanstva. Fotografije vezane za narodnu nošnju i ličnosti koje ih koriste na svoj su način vrijedne i interesantne. One ukazuju na vrijeme i razvojni put koji smo prevalili.

U dijelu teksta gdje je dan povijesni razvoj Sombora potkrale su se i neke greške. One su s jedne strane tehničke prirode, a s druge materijalne. Tehničke prirode prvenstveno su vezane za "prevrnutost" fotografija (npr. Karmelićanska crkva i samostan na str. 20, Pašina kula s Krušperovom palatom na str. 12, oltar crkve Presvetog Trojstva na str. 18), a negdje je u pitanju i nedovoljna preciznost izgleda i funkcije objekata (npr. kapela Sv. Ivana Nepomuka na str. 15 je "prije" a ne "nakon" rekonstrukcije). Izvjesne nepreciznosti, pa i greške, potkrale su se i u tekstu koji se npr. odnosi na godine gradnje crkve Presvetog Trojstva i nekadašnjeg Franjevačkog samostana, danas zgrade župe Presvetog Trojstva, godine formiranja Bačko-bodroške županije i sl. Franjevački samostan je zidan 1743. a ne 1781. godine, crkva Presvetog Trojstva 1752. a ne 1763., Bačko-bodroška županija je formirana 1802. te Sombor tada postaje njeno sjedište, a ne 1786. Na oltarima Karmelićanske crkve nabrojane su brojne skulpture, a izostale su skulpture glavnog oltara i sl., "Tursko doba" u Somboru je od 1541., a ne od 1526. godine.

Drugi dio knjige je djelo Marije Šeremešić i ono obuhvaća sadržaje vezane za Hrvate-Šokce. Autorica je dobar poznavalac bačko-podunavskih naselja u kojima živi ovaj vri-

jedan, siromašan i skroman narod. Posebna je pozornost posvećena njihovom podrijetlu, govoru, zanimanju, izgledu naselja i funkciji objekata u kojima žive, te običajima koje su usvojili, koje čuvaju i kojih se pridržavaju.

U ovom djelu rada posebnu vrijednost ima ilustrativni materijal, predstavljen sa 70-ak fotosa. Manji broj slika načinjen je prvih decenija XIX. stoljeća. Podrazumijeva se da one imaju posebnu vrijednost. Što se više ide ka današnjici, ilustrativnog materijala je sve više. Fotografije kao dokumentacioni materijal na izuzetno zoran način dočaravaju kako se u proteklih skoro stotinjak godina postupno mijenjala narodna nošnja i dobivao današnji izgled, mijenjao način oblačenja i korištenja nošnje, stav i izgled likova pred foto aparatom a mijenjalo se i okruženje u kome su fotografije nastale. Likovi na najstarijim fotografijama su ukočeni, strogi, ozbiljni i po malo zastrašeni. Iz tih poza "voštanih figura" postupno se prelazi na ležernije stavove u kojima su likovi "puni života", od krutog sjedenja pred kamerom do onih "pokretnih" u slobodnom prostoru.

Dijelove teksta koji se odnose na sadržaje vezane za Monoštor, Bereg i Sontu autorica je, velikim dijelom, kompletirala u suradnji sa suradnicima iz tih mjesta ili je korišten ranije publiciran tekst poznatih autora kao što je npr. **Juraj Lončarević**. Djelo je prožeto stihovima ranijih i sadašnjih autora, što mu daje posebnu vrijednost. Od onih ranijih navedeni su **Ante Jakšić** iz Berega i **Stipan Bešlin** iz Monoštora. Među Berežanima prikazan je i violinist **Mika Ivošev** sa svojim Tamburašima.

Cijeneci autore svih priloga i njihov doprinos da knjiga ugleda svjetlo dana, moram istaći da je ponegdje trebalo imati strožiji kriterij u odabiru sadržaja, pošto se radi o knjizi koja ima trajnu vrijednost. Jezik kojim su prilogi pisani morao je biti čistiji. Lijepo je očuvati izvornost, no ipak osnovnim jezičnim postulatima se mora posvetiti veća pozornost, te uvažavati osnovna gramatička pravila kako se ne bi umanjila vrijednost cijelog teksta.

Gledano u cjelini, tekst i ilustrativni materijal ove vrijedne knjige vraća nas u vremena dokle nam sjećanja dosežu i sjećanja naših najstarijih predaka i sunarodnjaka, te priče njihovih prethodnika. Naša je dužnost da sve to očuvamo od zaborava a sadašnje stanje predamo budućim pokoljenima - riječju, perom i slikom.

mr. Matija Danić, profesor

Odjeljenje i na hrvatskom jeziku

Nastavnonaučno vijeće Novosadskog univerziteta dalo je suglasnost Učiteljskom fakultetu u Somboru za otvaranje odjeljenja na hrvatskom nastavnom jeziku. Ovo odjeljenje, kako nam je potvrdio **prof. Dragan Soleša**, dekan somborskog Učiteljskog fakulteta, treba otpočeti radom već naredne školske godine, a bit će otvoreno pri matičnom fakultetu u Somboru. Odjeljenje bi imalo dvadesetak studenata koji bi se financirali iz budžeta i deset samofinancirajućih studenata.

/Somborske novine/

Kokica bal pod maskama

U veljači prije korizme, prije no što utihnu veselja, održao se u Hrvatskom domu "Kokica bal pod maskama". Večer kada je uvjet za ulazak bila maska, uz živu muziku igrali su željezničari, doktori, velike bebe, Titovi pioniri, mačke, strašila, kauboji, zekani, Juliš nenike.

Uz dobru organizaciju, veselje, zabavne igre i nagrade za uspješne maske okončana je zabava u ranu zoru. Za uspomenu ostale su fotografije.

Životni put

Svoj životni put važno je odrediti rano,
u toku puta moramo se stalno usavršavati.
Tako se dolazi do punine.

♦ ♦ ♦

Na putu razvoja nailazimo na razne prepreke,
zastoje i dileme. Ponekad je dovoljno i malo odmora
da prikupimo snage i povratimo elan za rad.
To nas ne treba brinuti.

♦ ♦ ♦

Prolaznost vremena nas opominje da njegujemo
kreposti i dobra djela. Promašaj i loša djela ostavljaju
ružan pečat na našoj prošlosti.

♦ ♦ ♦

Samokritičan čovjek u sebi može naći puno grešaka.
Spoznavaj vlastitih grešaka mi smo sposobni
krenuti ka boljim, višim sferama života.

♦ ♦ ♦

U istraživanju novih prostora i okolnosti,
moramo lutati dok ih ne osvojimo do određene
granice. Svaka nova inicijativa zahtijeva nova lutanja.
Lutanje je vlastiti dio napretka.

♦ ♦ ♦

Osjećati, razmišljati, ne izdati istinu, ne biti rob.
To su životna načela poštenog čovjeka.

♦ ♦ ♦

Želimo nastaviti put, vjerovati u sebe i svoju sreću.
Teškoće su neminovne ali su novine izazovi koji mame.

/A. F./

Pokloni svoj mi foto

I ja sam bila učesnica u programu jednog davnog "Prela" lita Gospodnjeg 1938. Bilo je to II. hrvatsko prelo održano u našem starom domu "Miroljub" (sada parkiralište). Bila sam stara 5 godina i 28 dana, a prelo je održano 27. II. 1938. godine. Bila sam malena, sretna i ponosna. Obučena u bunjevačku nošnju, specijalno šivenu za tu priliku, bile cipelice,

bile čarapice, velika crvena mašna u crnoj kovrdžavoj kosi.

A da znate, bila sam puna važnosti, jer ću igrati na bini prid puno svita. Moji su me pripremali, da se ne uplašim i zaplačem zbog mnoštva - puna sala svita, bojali su se da se to stvarno može desiti.

Međutim, straha nije bilo, vele da sam se široko nasmijala, poklonila, ruke na struk i u igru. Igrala sam kolo na dvije strane, logovaci, tandrčak, bez pauze između. Harmonikaš mi je bio Hajnal, ne sićam se imena. Pokoj mu vični. Nisam znala gdje će promijeniti melodiju ali ja sam onako mala u taj mah počela igrati igru koju svira. Na probama me je testirao i nikad nije svirao istim redom. To je učinio i na prelu. Nisam bila zbunjena, umalo nisam poletjela od sreće. Sala je bružala od pljeska.

Pitate me tko mi je bio koreograf? Dar Božji, rođena sam da igram. Igrala sam od svojih prvih sigurniji koraka. Nisam bila svjesna što i zašto radim, ali ako sam čula bilo kakvu muziku za igru, ja sam igrala i silno željela da me stariji gledaju. Sićušna i malena vukla sam stolicu da stanem na nju da me vide. Najčešće sam to činila na klupi oko paorske peći. Neki put i tamo posida svit, onda odem na daske (između peći i kreveta), bliže zida.

Neka je muzika morala biti. Harmonika vrhunac. Harmoniku je donosio i svirao naš kum Franjo Cigić Parčetić iz gradine. Bila sam silno žalosna ako je došao bez harmonike. Preturala sam mu kola, znam da je imao sic kao sanduk, mogao se otvoriti i tamo staviti neke stvari. Obično je tamo bila i harmonika... da ne pokisne. Ako nema harmonike ide usna harmonika, zviždanje ili tra-la-la-la. Sve je meni bilo dobro i odmah, čak i kad bi zaplakala zbog odsustva mame, ako je netko zazviždio kolo ja sam igrala i plakala.

Tako sam dokazivala dar Božji u meni, pa su stariji počeli obraćati pozornost na moje igranje i dospila sam u program na II. hrvatsko prelo 27. II. 1938. godine.

Na tom prelu je bio prisutan dr. Ivan Pernar, neki uvaženi gospodin.

(nastavit će se)

Marija Matarić

Sombor, Štrosmajerova 15

Mato S. Mišanji

živa legenda somborskog nogometa

Mato Mišanji, danas umirovljenik u Somboru, rođen je 13. XII. 1932. godine u Sremskoj Mitrovici od oca **Stevana** i majke **Marije** rođene **Glavica**.

Nakon završene osnovne škole i male mature u Sremskoj Mitrovici 1949. godine upisuje srednju šumsku školu, koja je iste godine preseljena u Sombor, i Mato postaje tada žitelj Sombora, stanujući prvo u školskom internatu u zgradi županije, da bi u tom gradu ostao sve do današnjih dana. Pošto se škola 1951. godine preselila u Čačak, Mato ostaje u Somboru, upisuje ekonomsku

školu koju završava i zapošljava se u banci u Somboru a kasnije kao poslovođa benzinske crpke INA iz Zagreba u Somboru.

Prve kontakte s nogometom imao je gledajući kao nogometaše svog strica i ujaka u Sremskoj Mitrovici koji su igrali za tamošnje klubove "Građanski" i "Radnički". Njegov ujak **Blaž Glavica** upisao ga je FK "Srem" u Sremskoj Mitrovici 1946. godine gdje je igrao za podmladak. Vođa ekipe bio je **Nikica Majstoričević**, da bi u razdoblju 1949./1950. godine prešao igrati halfa za prvi tim "Srema". U prvom timu jedan od trenera bio mu je Artur Miler, koji je kasnije bio pomoćni trener **Sep Herbergeru**, treneru njemačke nogometne reprezentacije.

U jesen 1951. godine postao je član FK "Radnički" iz Sombora u kojem je kao half igrao sve do 1962. godine, kada je imao oproštajnu utakmicu protiv "Proleter" iz Osijeka, dobivši za vjernost "Radničkom" na dar ručni zlatni sat s posvetom.

Prvi kontakti sa Somborom bili su za Matu osjećaj da je grad u procvatu u fizičkoj kulturi, prosvjeti, zdravstvu, školstvu, sportu, zanatstvu. Grad je zavolio, tu se oženio, stekao kuću i zauvijek tu ostao. Nakon svoje nogometne karijere u kojoj je bio 11 godina stalni član prve ekipe, pamti trenere **Hugu Ruševljanina**, selektora "Vojvodine". Igrao je za reprezentaciju "Vojvodine" u nogometu protiv reprezentacije "Srbije" gdje je bio selektor **G. Čirić**. Mato Mišanji se bavio trenerskim poslom, s obzirom da je završio višu trenersku školu nogometa 1963. godine u Beogradu. Bio je trener ekipama "Sport" u Bežanju, "Žak" u Somboru, pomoćni trener FK "Radnički" u Somboru, podmlatka "Radničkog" 1962. - 1972. s kojom ekipom je bio prvak Vojvodine i sudionik državnog prvenstva u Sarajevu 1971. godine, gdje su odmjerili snage sa FK "Sarajevo" NK "Hajduk" iz Splita i "Olimpijom" iz Ljubljane. Godine 1972. vodio je pomladak "Radničkog" u njemački grad Esen na veliki međunarodni turnir gdje su u finalu igrali sa CSK iz Sofije.

Mato se sjeća velikih utakmica u Somboru kao prvotimac "Radničkog" a posebno utakmice s "Proleterom" iz Zrenjanina, zatim "Spartakom" iz Subotice, "Dinamom" iz Pančeva, "Vardarom" iz Skoplja, "Budućnosti" iz Titograda i drugim timovima.

Imao je niz ponuda za prelazak u druge timove ali je ostao vjerran "Radničkom" u Somboru. Danas je angažiran oko promocije veterana, mlađih generacija s ranijim nogometašima.

Stipan Pekanović, advokat iz Sombora

MEDICINA

Varičele

(kozice, male boginje)

Uzročnik ove bolesti je virus koji ulazi u čovjekov organizam kroz dišne puteve i brzo se širi u krv. Vrijeme od doticaja sa zaraženim do izbijanja bolesti traje obično 14-15 dana. Predznaci bolesti (kod manje djece ih nema) su: vrućica, glavobolja i povraćanje a traju obično 1-2 dana. Osip izbi-ja kroz 4-5 dana u obliku mjehurića. Češći je na trupu nego na udovima ali ga ima i na licu, vratu i u kosi. Javlja se u ustima i ždrijelu. Pojavu osipa prati povišena temperatura i svrabež kože. Sadržaj mjehurića je prvo bistar pa mutan, suši se i pretvara u krastu. Osip se ne javlja sav odjednom, već u mahovima i bez redosljeda. Krastice otpadnu same bez posljedica ako se ne diraju.

Bolest traje 7-10 dana i ostavlja trajni imunitet. Za nju nema poseban lijek. Treba održavati redovnu higijenu bolesnika, mijenjati posteljinu i rublje. Po potrebi davati lijekove za snižavanje temperature a mjehuriće prašiti običnim "bebi" puderom.

Higija

Krmačina tuga

U kočaku kod ča Ive krmača je lipa bila, prasila se, jila, pila, da ne slažem tristo kila.

Voljila je jist paspalja
To joj glavna rana bila,
voljila je da se valja,
da se valja tako cila.

Ča Iva ju nije tuko,
u kočaku ko u banje,
al je crtu on podvuko
"il ćeš jisti, il na klanje"!

A krmača razumila,
svojev gazdu poštovala,
od svojeg je bilog tila
velik burag napravila.

Ali jedne noći ladne
rdanija usrid mraka,
u ča Ive slutnje gadne
i trk brzo do kočaka.

Vrata širom otvorita,
a u šupe srušit kazan,
porasipan džak od žita,
u kočaku obor prazan.

Ča Iva je oslušljivo,
uše ko list od lokvanja,
okreto se desno, livo,
mislio je da sve sanja.

Trk u sobu po Anicu
prodrma ju i probudi
"ajmo pronać bilu ticu"!
Anica se iz sna čudi.

A krmača kod ča Tune

Lemešanka

Imala sam jedno selo lipo,
ali više ga ne mogu vidit.
Ostale su samo pisme stare,
i ljubavi stare,
koje zaborava nemaju.

Znala sam dobro da znate
da sam volila tamburicu.
Nisam žalila novaca,
samo da mi lipo svira.

Izgubila sam svu rodbinu,
više ih vidit neću.
Ali sam se brzo sitila,
da sam Zagreb zavolila.
Obišla sam zagrebačka brda i dole,
i zagrebačku katedralu.

Ja se zovem Knezi Marta,
prava Vojvođanka,
a rođena Lemešanka.

Ovo piše vaša baka,
od osamdeset i tri lita.
Volila je svu obitelj,
a najviše prauučice.

Ovo sve je vaša baka
sama sastavila,
da ostane uspomena svima.

Marta Knezi

Proljećna pjesma

Proljeće je došlo
ali snijeg još vije
vrapci su se smrzli
sakrili pod strije.

Pahuljice bijele
lete na sve strane
drveće je tužno
opustilo grane.

Tužno je drveće
a tužne i ptice
ispod snijega sakrile se
plave ljubičice.

Al sinuće sunce
otopiće snijeg
zapjevat će opet ptice
zamirisat cvijet.

Kata Šteli rođ. Kalčan

Svetom Josipu

(zaštitniku Hrvatske)

Doba drago, doba davno
dalo nam je ime slavno,
Dalo nam je divnog sveca
kojeg vole svi i djeca.

Kojem svatko od nas želi
čast i slavu da poda:
"sveti Josip, ljiljan bijeli
zaštitnik je našeg roda".

Svatko od nas smjerno traži
moćni zagovor od njega.
On je svetac nam najdraži
i čuvar sina Gospodnjega.

Ivan Pašić

Kruv naš svagdanji

Iđe dereglija sokakom ko aždaja,
gvozdeni točkovi, ne mož je probušit;
došla dica da vidu, iz cilog kraja,
kako će ta mirakula žito vršit?

Traktor, vršalica, elevator, galama,
andrminje i brlog po cilom dvoru;
klizi snoplje, leti pliva, pada slama,
svi mokri i crni ko da su na moru.

I konačno vidim kako curi žito,
i zamišljam ženu u bile pregače,
kako sije brašno na veliko sito,
a iz rerne vadi tepsiju pogače.

Kruv naš svagdanji je kod nas, Bogu fala;
dobra godina je bila naša šansa,
naša Gospa nam je lipo vrime dala,
a biće lipa i naša Dužijanca!

Antun Kovač

PČELICA

STRANICA ZA MLADE, MLAĐE I NAJMLAĐE

"Pčelica" za najmlađe

Članovi dramske grupe "Pčelica" HKUD-a "Vladimir Nazor" iz Sombora imali su ovih dana premijeru scensko muzičkog kolaža "Igramo se kazališta", za koje je tekstove odabrala "Marija Šeremešić", ujedno i redatelj predstave.

U komadu su igrali: **Dejana, Lea, Emina, Dina, Mario, Siniša, Milana, Milan** i **Miloš** koji su do sad igrali u raznim predstavama a ovo im je prvi nastup u djelu rađenom po književnim motivima poznatih hrvatskih autora.

"Pčelica" je ovu predstavu prijavila za Općinsku smotru dječjeg dramskog stvaralaštva, te je nakon uspješnog nastupa selektor **David Kecman Dako**, književnik i kritičar predložio za zonsku smotru u Crvenki koja je održana 20. i 21. travnja.

"Svijet je lijep, a život je dar s neba!"

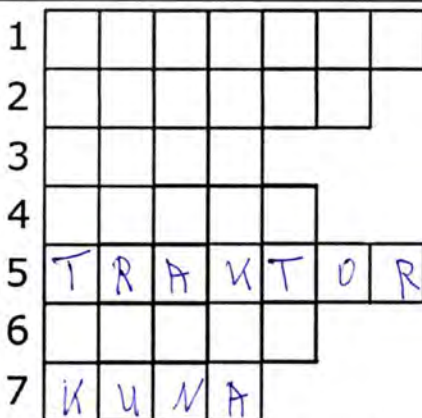
Vladimir Nazor

Rebus

1. Povrće
2. Gradić kraj Sombora
3. Godišnje doba
4. Dio aviona
5. Poljoprivredna mašina
6. Vrsta kaktusa
7. Hrvatska novčana jedinica

Rješenje:

prezime čuvenog hrvatskog pisca i akademika, Luka

Bunjevačka dika

Bunjevačka grana
to je lipa slika,
Bunjevcem se zvati
to je prava dika.
Bunjevcem se zovem
to je lipa čast,
Hrvatom se pišem
jer to sam ja.

Josa Firanj

Pjesme učenika osnovne škole "Vladimir Nazor" Postira - Brač

Pjesniku

Na otoku kamena,
sunca i maslina
u palači staroj
do koje vijugav put vodi
Vladimir nazor - pjesnik se rodi.

On pjeva o cvrčku,
medvjed Brundo nam je znan
i veli Jože u šumama Istre
hoda po cijeli dan.

Pastir Loda
bračkim stazama hoda
a jelen bijeli
zlatokosu veseli.

Pjesniče, volim tvoj stih
i priču tvoju,
a tvoja djela upotpunjuju
malu zbirku moju.

Lucija Krtalić
V. razred O.Š. - Postire

Vladimiru

O lipi kamenu
ča lipo sja!
Vladimiru Nazoru
pišem ja.
O lipa li kuće
di si ti sta!
Ti pisa si pisme
koje volim ja.

Ovu pismu ti
posvećujem ja
jer ti voli
ono ča i ja.

Hani Matulić
III. razred - Postire

Šta je žito

Kaži brate šta je žito
zrno, sime što ga majka zemlja nosi,
što ga toplo sunce grije
a vitar mu njiše vlati i kose mrsi.

Kaži sestro šta je krušac
na astalu tvome, mome, kad pupuška
topla miriše, tisto sa malo soli
prid kojim se Boga moli.

Zahvalni smo ti Bože za sime,
za njive, za pupušku kruva, za vitar kad duva
a toplo sunce kad nas čuva.

Daj parče kruva bratu u miru u ratu,
osmih će da stvori, ruka da se pruži,
mir da bude i lipo da se druži.

Kaži brate šta je žito,
to je sunce, to je vitar, to je topla lira
to je seljačka nada uz mnogo muke
a rumena pupuška komad mira.

Cecilija Miler

Dobitnici priznanja "Zlatna plaketa i diploma" HKUD-a "Vladimir Nazor" iz Sombora

U tijeku priprema za proslavu pedesete obljetnice djelovanja tada KUD-a "Vladimir Nazor" u Somboru donijete su mnoge odluke. Za ovu proslavu izabran je Organizacijski odbor koji je počeo djelovati početkom 1985. godine. Upravni odbor i Konferencija Društva zajedno su s Organizacijskim odborom radili na pripremi ovog događaja. Tada je Upravni odbor utemeljio najviše odlikovanje i priznanje našeg društva i ono je glasilo: Zlatna plaketa i diploma "Vladimir Nazor". U odluci je stajalo da se ovo priznanje dodjeljuje za najviša dostignuća na polju kulturnog i umjetničkog djelovanja, kao i za njegovanje običaja i tradicije bunjevačko-šokačkih Hrvata. Svečanost podjeljivanja priznanja bilo je u sklopu velike proslave našeg Društva. Svečanost obilježavanja jubileja je odložena do naredne godine zbog nedostatka financijskih sredstava. Od 22. do 24. svibnja bila je proslava Jubileja našeg Društva.

Prvoga dana, 22. svibnja predstavljena je izložba s djelima Vladimira Nazora. Ujedno je izložen materijal koji je svjedočio o djelovanju Društva kroz 50 godina. Poslije je bilo predstavljanje novoobjavljene knjige "Monografija KUD-a 'Vladimir Nazor', 'Miroljuba'". Autor knjige je bio **prof. Franjo Matarić**, tajnik Društva. Promocija knjige je bila u prostorijama Društva, a promotor i recenzent knjige je bio profesor književnosti **Aleksandar Vladisavljević**. U sklopu promocije svoje priloge dalo je još nekoliko sudionika.

Centralna akademija održana je 24. svibnja u Velikoj sali Somborskog pozorišta. Akademija je počela u 11 sati. Prvo izlaganje o povijesti Društva i njegovom djelovanju kroz 50 godina imao je prof. Franjo Matarić. Poslije detaljnog izvještaja okupljeni članovi i uvaženi gosti Društva burnim su pljeskom pozdravili izlagača i odali priznanje Društvu koje se dalo znatan kulturni doprinos grada Sombora i bliže okolice. O svemu ovome postoji i video zapis koji se čuva u arhivi Društva. Ovaj vrijedan dokument video zapisa omogućila je **prof. Eva Matarić** koja je bila snimateljica. Ona je ovih dana izrazila želju da želi darovati Društvu ovaj vrijedan filmski i video zapis koji nam je divno svjedočanstvo i dokument o likovima mnogih značajnih uzvanika i članova Društva, a bilo ih je iz Sombora, Subotice i mnogih okolnih mjesta.

Poslije tajnikovog izlaganja slijedili su pozdravni govori gostiju te dodjela plaketa i priznanja. Sam čin dodjele izvršio je predsjednik Društva **Antun Matarić**.

Nositelji ovog značajnog priznanja bili su:

1. **Antun Matarić-stariji** /posmrtno/. On je bio veliki borac za narodna prava. Umjesto njega nagradu je primio sin **Antun Matarić-mlađi**.
2. **Stipan Periškić** /posmrtno/. On je bio jedan od najaktivnijih članova osnivača i treći predsjednik te pročelnik pjevačkog zbora. Nagradu je primio sin **Pavle**.
3. **Dr. Ladislav Vlašić**, prvi tajnik "Miroljuba"
4. **Antun Matarić-mlađi**, tadašnji predsjednik Društva
5. **David Bošnjak**, tajnik Društva
6. **Ivan Kovač**, veliki entuzijast na polju folkloru i pročelnik folklorne sekcije. On je ujedno vrijedan skupljač zapisa o našem Društvu.

7. **Franjo Matarić**, višegodišnji tajnik i autor knjige koja je bila izdana o radu Društva za ovu prigodu.

8. **Magda Popović**, pedagog i višegodišnji pročelnik folklorne sekcije

9. **Josip Kulić**, politički djelatnik i potpredsjednik organizatorskog Odbora

10. **Đuro Vidaković**, dugogodišnji pročelnik dramske sekcije

11. **Đula Bakić**, dugogodišnja tajnica Društva

12. **Stipan Pašalić**, osnivač Društva i dugogodišnji potpredsjednik

13. **Franjo Krajniger**, peti predsjednik Društva i više puta potpredsjednik

14. **Ksaverije Bošnjak**, dugogodišnji domaćin Društva

15. **Matija Tucakov**, izvrsni organizator šahovske sekcije

16. **Vojo Plavšić**, dugogodišnji šef orkestra

17. **Milan Terzić**, muzičar i donator Društva

18. **Andrija Bogdan**, dobio je plaketu naknadno. Uz njega su bila također dugo godina aktivna njegova tri brata.

Svečani objed priređen je u hotelu "Sloboda". Istoga dana upriličen je izlet na Batinu, a u večernjim satima bio je kulturno-umjetnički program.

Kada se odlučivalo kome će se dodijeliti ovo značajno priznanje, imalo se na umu da je mnogo veći broj onih koje bi trebalo nagraditi, ali je zauzet stav da ukupan broj ne bude veći od 18. Zato je ovom prilikom sigurno nekome nanijeta i nepravda, ali nitko se zbog ove odluke nije bunio. Ovakvo priznanje ne bi nikada smjelo prijeći u sveopće odlikovanje nego se mora ograničiti na određeni primjereni broj. Najveći broj odlikovanih su bili aktivni članovi Društva ili sami osnivači i to je bio razlog da se nitko nije posebno protivio da baš oni budu nagrađeni ovim priznanjem i plaketom. Od tog događaja kada su dodijeljena prva priznanja prošlo je već 18 godina i većina odlikovanih nije među živima, a oni živi su u poodmakloj životnoj dobi. Ovaj tekst ima namjeru da sve čitatelje još jednom podsjeti na ulogu u Društvu svih odlikovanih.

60 godina postojanja i djelovanja HKUD-a "Vladimir Nazor" u Somboru

Godine 1996. naše Društvo obilježavalo je 60 godina svoga djelovanja. Prvog dana te godine preminuo je **Antun Matarić-mlađi**. On je preminuo nakon teške i duge bolesti. Antun je bio predsjednik Društva ukupno 26 godina. Na sprovođenju se od pokojnika oprostio **Alojzije Firanj**, jedan od potpredsjednika Društva. U proljeće iste godine izabrana je nova Uprava i Predsjedništvo Društva. Za predsjednika je izabran **Alojzije Firanj**, potpredsjednici su bili **Šima Firanj** i **Šima Raić**, a za tajnika je izabran **Boris Pavlov**. U iznijetom i usvojenom planu rada Društva priređena je proslava šezdesete obljetnice postojanja i djelovanja Društva. Tijekom te godine iz tiska je izišla knjiga grupe autora "Somborske žetvene svečanosti". Veliki trud oko objavljivanja ove knjige uložio je tadašnji župnik somborske župe →

sv. Križa **Franjo Ivanković**. Bez njegove velikodušne pomoći ta knjiga ne bi nikada bila objavljena. Knjiga je objelodanjena u izdanju Instituta "Ivan Antunovića" iz Subotice. Prelo i Dužijanica bile su organizirane u znaku našeg jubileja Društva.

Centralna proslava jubileja predviđena je za 6. prosinca. Dana 30. studenog 1996. godine, u Maloj sali Društva priređena je književna večer. U uvodnom dijelu okupljene je pozdravio potpredsjednik Društva **Franjo Krajniger**, a u glavnom dijelu o liku i djelu **Ante Evetovića Miroljuba** govorio je somborski župnik župe sv. Križa **Franjo Ivanković**. Njegovo predavanje imalo je tri dijela: lik Ante Evetovića, njegov život i rad, te kritički osvrt. U sklopu predavanja mladi iz župe sv. Križa su recitali pjesme **Miroljuba**.

U drugom dijelu programa o djelu i životu **Vladimira Nazora** govorio je **Boris Pavlov**, tajnik Društva. Mladi su također recitali stihove ovog značajnog hrvatskog književnika.

Centralna proslava jubileja našeg Društva bila je 6. prosinca 1996. godine u svečanoj Vijećnici tzv. Županije. Na početku programa pročitan je telegram veleposlanika R. Hrvatske **dr. Zvonimira Markovića**, koji zbog svojih obaveza nije mogao biti prisutan na ovoj proslavi. Na svečanosti je bio nazočan **g. Goran Bulajić**, koji je istoga dana, prije nekoliko sati izabran za novoga predsjednika somborske Općine. Poslije pozdravnih govora bio je izvještaj o radu našeg Društva u proteklom periodu i svečana dodjela zlatnih plaketa i diploma najzaslužnijim članovima Društva i prijateljima istog Društva.

Predsjednik Društva **Alojzije Firanj** podijelio je plakete sljedećim osobama:

1. **Mandi Matarić**. Ona je bila jedna od prvih članova Društva, a istakla se na polju poezije u aktivnostima Društva.

2. **Josipu Markoviću** koji je bio jedan od osnivača Društva. On je član "Hrvatskog radiše" koji je djelovao u organizaciji HKUD-a "Miroljub" u Somboru. Čika Joso, tako smo ga svi zvali, bio je član Upravnog odbora i Domaćin Društva.

3. **Ivan Bošnjak (Stipanov)**, bio je član Upravnog odbora u prvim godinama Društva i višegodišnji tajnik.

4. **Josip Vuković (Kišracov)** bio je dugogodišnji blagajnik i pročelnik šahovske sekcije Društva.

5. **Đuro Bošnjak**, bio je višegodišnji predsjednik Nadzornog odbora uprave Društva. (On je poslije ovog jubileja ubrzo napustio naše Društvo na slajući se da ono ima u svom nazivu "hrvatsko").

6. **Janja Knezi**, višestruki donator Društva.

7. **Josip Krajniger**, jedan od rijetkih živih članova Osnivačkog odbora. (Njemu je priznanje dodijeljeno kasnije u njegovoj kući).

8. **Franjo Ivanković**, župnik somborske župe sv. Križa. On je suradnik Društva na osnivanju Sekcije za njegovanje kulturnih običaja bunjevačko-šokačkih Hrvata. On će kasnije postati i tehnički našeg lista "Miroljub".

9. **Lojzije Firanj**, predsjednik Društva. On je u ranijem mandatu bio jedan od potpredsjednika istog Društva.

10. **Šima Raič** je bio u mladosti član Folklorne sekcije te kasnije potpredsjednik, a danas je predsjednik Društva.

11. **Pavle Matarić**, aktivni domaćin Društva

12. **Mato Matarić**, jedan od živih predsjednika društva i značajni donator

13. **Stipan Pekanović**, zaslužan je za osnivanje i rad tamburaške sekcije

14. **Franjo Parčetić**, koji je kasnije naše Društvo napustio iz osobnih razloga

15. **Skupština općine Sombor**, s kojom je naše Društvo u proteklom periodu imalo kvalitetnu suradnju. Plaketu je primio **g. Goran Bulajić**, novoizabrani predsjednik.

U večernjim satima istoga dana je u prostorijama našeg Društva priređen prigodni kulturni program.

Za dvije godine obilježavat će se 120 godina rođenja **Vladimira Nazora** i 70 godina postojanja i djelovanja našeg Društva. Nadamo se da ćemo ove jubileje dostojanstveno proslaviti.

Franjo Krajniger

Detalj krovne konstrukcije nakon temeljite obnove

Moj pozdrav i molba iii Sačuvajmo šokačka obilježja

Kao da nikim Šokcima po krvi
odavno nije zadatak prvi
čuvanje svog šokačkog bića.
kao da ima modernih mladića
koji se stide svoje nošnje
i šokačke grane hrvatske krošnje.
Kao da nikima izgleda poput vica
kada im kažem da je ikavica
i dalje meni veoma draga
poput skupocenog blaga.
Njima što svoju pripadnost taje
i ne mare za lipe običaje
upućujem žarku molbu ovu:
ostavite ludu modu novu.
Pozdravljam opet srdačno one
našoj stvari šokačkoj sklone,
sve koji se za svoj rod brinu.
Upućujem pozdrav Katačić Marinu
koji moli Berešce svoje
da se svoga ne stide, boje.

Ivan Pašić